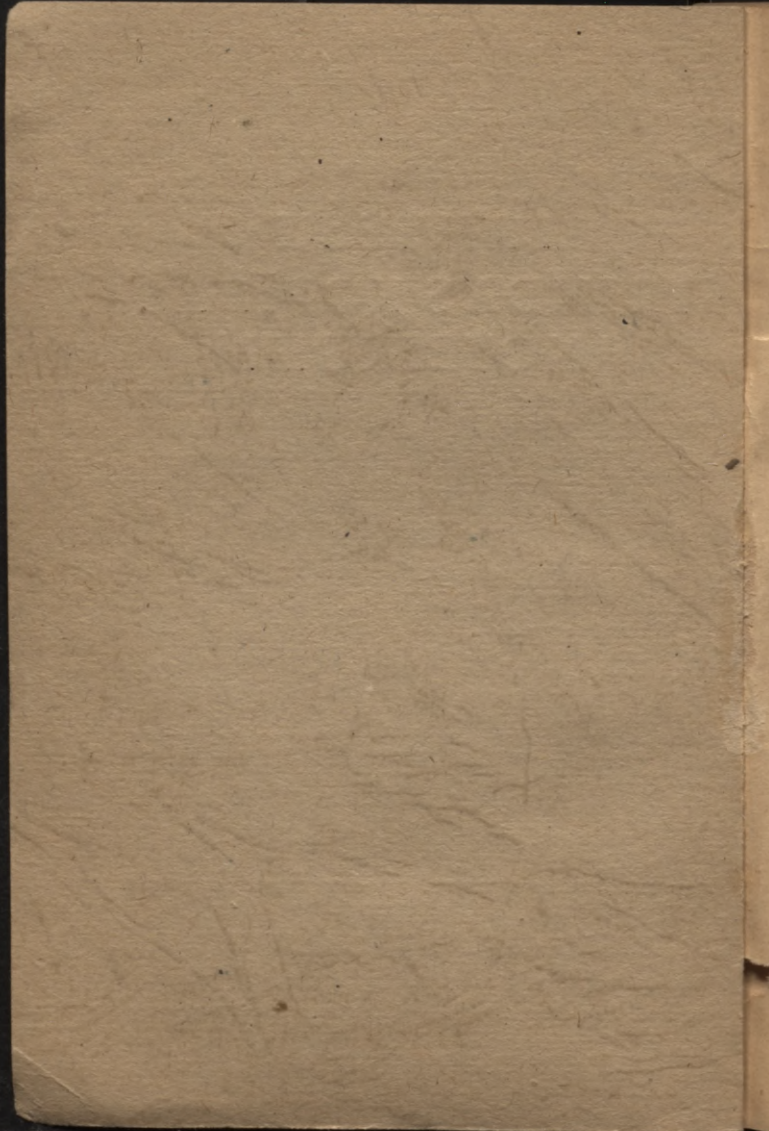

92-1
L 44

LATVIEŠU
TRIMDAS KOPIBAS
NOTEIKUMI

Printed in Germany

LATVIEŠU
TRIMDAS KOPIBAS
NOTEIKUMI

R. B

92-1

44

1
9

LATVIEŠU
TRIMDAS KOPIBAS
NOTEIKUMI

Vācijā, 1949

LATVIEŠU CENTRĀLĀS KOMITEJAS
IZDEVUMS

KF

EATVIJAS VALSTS
BIBLIOTEKA

92-

~~1970L~~

02109110462

Herstellung: Buchdruckerei A. & C. Welchert, Lage (Lippe)

PRIEKŠVārds

Latviešu Centrālā Padome 1948. g. 5. marta sēdē atzina nepieciešamību sakopot un izdot DP tiesības regulējošus noteikumus u. c. aktus. Latviešu Centrālā Komiteja, pamatojoties uz šo atzinumu, nolēma vispirms sakopot latviešu centrālo pārstāvību izdotos noteikumus.

Latviešu Centrālās Komitejas uzdevumā šo darbu veica tās juridiskā nozare. Izdotais krājums aptver LCP un LCK līdz 1949. g. 16. februārim pieņemtos normatīvos aktus.

Kopojumam pievienots pielikums, kurā starp citu uzņemti oriģinālvalodā akti, kas regulē okupācijas iestāžu un IRO attiecības ar nacionālās pārstāvības organiem.

1949. g. februārī.

Latviešu Centrālā Komiteja.

LATVIEŠU TRIMDAS KOPIBAS PĀRSTĀ- VĪBAS ORGANU STATŪTI

Pieņemti LCP, 20. XI 1945.

I

Vispārīgi noteikumi

1. Trimā esošie Latvijas pilsoņi kopējo interešu sargāšanai saslēdzas latviešu trimdas kopībā. LCP, 15./16. II 1949.

2. Latviešu Centrālā Padome ir latviešu trimdas kopības centrālā pārstāvība un pārstāv tās dalībniekus neatkarīgi no viņu politiskās pārliecības un ticības vai piederības pie kādas arodu vai sabiedrības grupas. LCP, 15./16. II 1949.

II

Centrālā Vēlēšanu Komisija (CVK)

3. Latviešu centrālās pārstāvības vēlēšanas vada un pārrauga CVK, kas sastāv no priekšsēža, četriem locekļiem un diviem kandidātiem.

Par CVK locekļiem var būt tikai sabiedrisko tiesu locekļi. LCP, 5. III 1948.

4. Aizklāti balsojot, LCP savā kopsēdē ievēl CVK. Priekšsēža ievēlēšanai vajadzīgs balsu absolūts, bet locekļu un kandidātu ievēlēšanai — vienkāršs balsu vairākums.

CVK pilnvaras ir spēkā līdz jaunas LCP pilna sastāva ievēlēšanai un tās mandātu apstiprināšanai.

Vēlēšanu norises saskaņošanai CVK var izdot instrukcijas.

III

Latviešu Centrālā Padome (LCP)

5. LCP sastāv no LCP vēlēšanu iecirkņos ievēlētiem LCP locekļiem. LCP, 21./22. IX 1947.

6. Ja LCP neapstiprina ievēlēto LCP locekļu mandātus kāda vēlēšanu iecirkņa apmērā, tad CVK uzdod šī iecirkņa vēlēšanu komisijai sarīkot mēneša laikā jaunas vēlēšanas iecirknī.

7. Ja LCP neapstiprina kāda ievēlēta LCP locekļa mandātu, tad LCP nāk attiecīgā iecirkņa tuvākais kandidāts.

8. Ja neapstiprināto mandātu skaits pārsniedz $\frac{1}{3}$ no paredzētā LCP locekļu kopskaita, tad LCP sesija jāatliek, kamēr tiek apstiprinātas jaunas vēlēšanas.

9. LCP ievēl uz diviem gadiem.

LCP, 5./6. X 1948.

10. LCP pilnvaras izbeidzas agrāk, ja:

- a) LCP savā kopsēdē, aizklāti balsojot, ar balsu absolūto vairākumu to nolemj,
- b) vairāk kā puse balstiesīgo vēlētāju nobalsojot saīsina LCP pilnvaru laiku.

LCP, 21./22. IX 1947.

11. LCP darbība norit prezidijā, kopsēdēs un komisijās.

12. LCP prezidijs sastāv no priekšsēža un 2 locekļiem, kurus, aizklāti balsojot, LCP ievēl no sava vidus, klātesot vismaz $\frac{2}{3}$ no visiem LCP locekļiem. Priekšsēdi ievēl ar absolūtu, bet prezidija locekļus ar vienkāršu balsu vai-

rākumu. Viens no prezidija locekļiem izpilda priekšsēža vietnieka, bet otrs sekretāra pienākumus.

13. LCP prezidija pienākumi:

- a) sazinoties ar LCK priekšsēdi, sasaukt LCP sesiju, sastādīt un izziņot tās darba kārtību, vadīt LCP kopsēdes, publicēt LCP pieņemtos aktus, kā arī izlemt citu pieņemto lēmumu publicēšanu, ja LCP pati šo jautājumu nav izšķirusi,
- b) starpsesiju laikā kārtot tekošās LCP lietas un pēc LCK priekšsēža aicinājuma piedalīties LCK sēdēs.

14. LCP kopsēdes ir pilntiesīgas, ja tās sasaucis un vada LCP prezidijs, un tajās piedalās vismaz puse no visiem LCP locekļiem.

Piezīme: Jaunievelētās LCP pirmo sesiju sasauc CVK un tās pirmo kopsēdi līdz LCP jauna prezidija ievēlēšanai vada iepriekšējās LCP prezidijs.

15. Kopsēdes var būt atklātas un slēgtas; bez LCP locekļiem slēgtās sēdē var piedalīties vienīgi LCP prezidija aicinātas personas.

16. Slēgtu kopsēdi var pieprasīt LCP prezidijs, LCK vai $\frac{1}{3}$ klātesošo LCP locekļu. Šo prasību nevar noraidīt.

17. Kopsēdēs var balsot atklāti, aizklāti vai vārdiski. Atskaitot šinīs statūtos minētos izņēmumus, balso atklāti un lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Aizklātu vai vārdisku balsošanu var pieprasīt LCP prezidijs,

3 LCP locekļi vai 3 LCK locekļi. Šīs prasības nevar noraidīt.

18. Izziņoto LCP sesijas darba kārtību apstiprina vai groza LCP kopsēde. Tāpat kopsēdei ir tiesība pārceļt atsevišķus darba kārtības punktus no vienas sēdes uz otru, vai tos svītrot no darba kārtības.

19. Kopsēžu darbības protokolēšanai LCP prezidijs var pieņemt tehniskus darbiniekus, kam jānodrošina rakstisks solījums neko neizpaust par sēžu norisi, debatēm un lēmumiem.

20. Kopsēžu protokolus paraksta LCP prezidijs, kas arī lemj, cik tālu un kādā veidā tos darīt zināmus atklātībai.

21. LCP kopsēdes:

- a) izdara šinīs statūtos un citos noteikumos paredzētās vēlēšanas; ja nav noteikts citādi, par ievēlētiem uzskatāmas personas, kas dabūjušas vienkāršu balsu vairākumu,
- b) izdod trimdas kopības interesēs nepieciešamos noteikumus un izlemj citus darba kārtībā paredzētos jautājumus; ja nav noteikts citādi, LCP lēmumi stājas spēkā ar to pieņemšanu, bet pieņemtie noteikumi — ar to publicēšanu.

LCP, 15./16. II 1949.

22. Ārpus darba kārtības LCP prezidijs vai atsevišķi LCP locekļi var iesniegt LCK amatpersonām jautājumus un pieprasījumus attiecībā uz viņu darbības nozari.

23. Komisijas, to sastāvu un kompetences nosaka LCP savās kopsēdēs. Komisijas no sa-

va vidus vēlē priekšsēžus un sekretārus, ja vajadzīgs, ieceļ referentus vai pieaicina lietpratējus.

24. Komisiju sēdes ir slēgtas. Bez komisijas locekļiem tajās var piedalīties tikai komisiju priekšsēžu aicinātas personas. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu.

25. Sesijas ir kārtējas un ārkārtējas.

26. Kārtējas sesijas notiek ik pa trim mēnešiem, bet ārkārtējas pēc vajadzības. Kārtējas sesijas sasauc 13. panta kārtībā, bet ārkārtējas var pieprasīt arī LCK vai $\frac{1}{3}$ LCP locekļu ar LCP prezidijam adresētu rakstu, motivējot šādas sesijas nepieciešamību.

27. Par sesijas slēgšanu lemj LCP kopsēde.

28. Par savu darbību starpsesiju laikā LCP prezidijs ziņo jaunās sesijas pirmajai kopsēdei. Ja LCP nav apmierināta ar prezidija darbību, tā vienkāršas pārejas formulas veidā var ar absolūtu balsu vairākumu izteikt viņam vai atsevišķam prezidija loceklim neuzticību. Pēc tam izdarāmas jaunas vēlēšanas 12. panta kārtībā.

IV

Latviešu Centrālā Komiteja (LCK)

29. LCK ir trimdas kopības izpildu organs. LCK sastāv no priekšsēža, kas vada LCK darbu visumā, reprezentē to un vada LCK kopsēdes, vicepriekšsēžiem un LCK locekļiem — nozaļu vadītājiem. LCK savās kopsēdēs izlemj lietas savu uzdevumu ietvaros, izdod instruk-

cijas LCP pieņemto aktu reālizēšanai un LCP starpsesiju laikā izdod noteikumus, kas iesniedzami apstiprināšanai LCP nākošai sesijai.

Zonālo lietu izlemšana un kārtošana piekrīt LCK zonu delegācijām. Delegāciju vada LCK vicepriekšsēdis, kas reprezentē delegāciju, vada delegācijas sēdes un kārto zonas administratīvās lietas. Bez tam delegācijā ietilpst tie LCK nozaļu vadītāji, kas dzīvo attiecīgā zonā.

LCK darbībai paredzētas šādas nozares:

- a) izglītības-kultūras,
- b) juridiskā,
- c) saimniecības,
- d) labklājības,
- e) aprūpes,
- f) informācijas,
- g) revīzijas.

LCK nozaļu vadītājiem LCP var noteikt darba vietu un vietniekus. Pēdējie bauda balstiesības LCK kopsēdēs resp. delegāciju sēdēs. LCK bez tam ietilpst Austrijā dzīvojošo trimdas kopības dalībnieku pārstāvis.

LCK tālāku iekārtu un darbības kārtību noteic LCK kārtības rullis, ko pieņem LCK kopsēde.

LCP, 15./16. II 1949.

30. Klātesot vismaz $\frac{2}{3}$ no LCP locekļiem, tā aizklāti balsojot, ar absolūtu balsu vairākumu ievēl LCK priekšsēdi un vicepriekšsēžus un ar vienkāršu balsu vairākumu LCK locekļus — nozaļu vadītājus un viņu vietniekus.

Piezīme: LCK locekļu ievēlēšanai noteiktā kārtība attiecas arī uz Baltijas Centrālās padomes latviešu pārstāvju ievēlēšanu.

LCP, 15./16. II 1949.

31. Bez uzdevumiem, kas veicami 29. p. paredzētās nozarēs, LCK vēl ir šādi sevišķi pienākumi:

a) stiprināt emigrācijā esošo latviešu tautas kopību,

b) vadīt, saskaņot un aktivizēt vietējo pārstāvības organu darbību. Ja rodas nepārvarami šķēršļi vietējo pārstāvības organu un citu amatpersonu ievēlēšanai, tos var iecelt LCK. Tāpat LCK var atstādināt no amata uz laiku vai atcelt vietējos pārstāvības organus vai atsevišķas amatpersonas, ja tās darbojas nolaidīgi vai nepilda uzraudzības organa likumīgos rīkojumus vai arī citu svarīgu iemeslu dēļ. Atstādinātiem vai atceltiem organiem vai atsevišķām amatpersonām ir tiesības pārsūdzēt LCK lēmumu piekritīgā sabiedriskā tiesā,

LCP, 5./6. X 1948.

c) uzraudzīt viņai pakļautās amatpersonas un institūcijas,

d) saukt pie atbildības personas, kas ar savu pret darbību kavē amata personām un organizācijām strādāt aprūpes darbu, ceļ tām neslavu vai arī tās diskreditē iestāžu priekšā, kā arī kas ar neatļautu vai nemorālu rīcību aptraipa latviešu tautas godu.

32. Par LCK darbību visumā atbild LCK priekšsēdis, bet par nozaļu un tām pakļauto institūciju darbību — nozaļu vadītāji. Par LCK pieņemtiem lēmumiem atbild priekšsēdis un visi locekļi un no šīs kopatbildības viņi atbrīvoti tikai gadījumā, ja kādā jautājumā palikuši pie atsevišķām domām, kas ierakstīts sēžu protokolā.

Revīzijas nozares vadītājs LCK sēdēs nebalso līdz un par pieņemtiem lēmumiem neatbild."

LCP, 15./16. II 1949.

33. Katras LCP sesijas sākumā LCK priekšsēdis sniedz kopsēdei LCK darbības pārskatu. Ja LCP nav apmierināta ar LCK darbību, tā komitejai vai tās atsevišķiem locekļiem var ar balsu absolūto vairākumu izteikt neuzticību.

34. Lai uzturētu dzīvu un nepārtrauktu kontaktu starp LCK un latviešu trimdiniekiem no metnēs un ārpus tām, kā arī lai panāktu viņu aprūpes darbā racionālu vienveidību un to vienkāršotu, pastāv LCK apgabalu pārstāvju institūts.

LCP, 5./6. X 1948.

35. Apgabalu pārstāvju uzdevumos ietilpst:

- a) uzraudzīt, saskaņot un aktīvizēt vietējo pārstāvības organu un amatpersonu darbību;
- b) veikt aprūpes darbu, kas stāv ārpus vietējo pārstāvību kompetences;
- c) pārstāvēt latviešu trimdas kopības intereses darbības teritorijā esošās starptautiskās, okupācijas varas un vācu iestādēs un organizācijās;

d) veikt citus pienākumus saskaņā ar LCK vai tās delegācijas norādījumiem.

Pārstāvjiem ir tiesības pēc vajadzības informācijas apmaiņai un kā padomdevējas sasaukt nometņu pārstāvju sanāksmes viņa darbības teritorijas vai kādas tās daļas mērogā.

LCP, 5./6. X 1948.

36. Apgabalu pārstāvjus ievēl LCP. Viņu darbības teritoriālās robežas nosaka LCP.

Pārstāvji pakļauti LCK delegācijai, bet tehniski savā darbā vadās no LCK nozaļu norādījumiem un rīkojumiem. Pēc delegācijas vadītāja aicinājuma pārstāvji piedalās LCK resp. tās delegācijas sēdē bez balsttiesībām.

Piezīme: Ja kādam LCK loceklim ir uz teritoriāliem pamatiem dibināta kompetence, tad šai teritorijai LCP īpašu LCK apgabala pārstāvi neievēl.

LCP, 15./16. II 1949.

37. LCK var nodot atsevišķu lietu kārtošanu viņas vārdā un uzdevumā arī īpaši pilnvarotām personām, kuŗām par savu darbību jāsniedz ziņojumi LCK.

V

Sabiedriskās tiesas

38. Emigrācijā darbojas vietējās sabiedriskās tiesas, apgabala sabiedriskās tiesas un Augstākā sabiedriskā tiesa. Sabiedrisko tiesu tiesnešus ievēl uz nenoteiktu laiku. Tos var atcelt tikai ar Augstākās sabiedriskās tiesas spriedumu vai lēmumu.

LCP, 15./16. II 1949.

39. Sabiedriskās tiesas darbojas un spriež tiesu pēc LCP pieņemtiem noteikumiem, kā arī, piemērojoties Latvijas likumiem.

NOTEIKUMI PAR LATVIEŠU NOMETNĒM

I. Vispārīgi noteikumi

Pieņemti LCP, 15./16. II 1949.

1. Latviešu nometne šo noteikumu izpratnē ir latviešu trimdas kopības pamatvienība, kuŗu sastāda latviešu trimdas kopības dalībnieki, kas dzīvo kādā aprūpes vai pārvaldes vienībā, neatkarīgi no tā vai pēdējā ir nometne kā administrātīva vienība, vai tādai pielīdzināma trimdas kopības dalībnieku radīta pašpārvalde.

Par latviešu nometnes iemītnieku uzskatāms trimdas kopības dalībnieks, kas dzīvo šī panta 1. daļā minētā aprūpes vai pārvaldes vienībā.

2. Latviešu nometnē apvienoto trimdas kopības dalībnieku savstarpējās attiecības, nometnes iekšējo organizāciju un pārstāvības organu un amatpersonu darbību, kā arī attiecības ar latviešu centrālām aprūpes institūcijām nosaka Latviešu Centrālās Pādomes un Latviešu Centrālās Komitejas izdotie akti.

Piezīme: Nometnes kā administrātīvas vienības iekārtas, pārvaldes un darbības jautājumus regulē piekritīgo iestāžu — nometņu aprūpētāju izdoti noteikumi un rīkojumi.

3. Ja piekritīgā iestāde rada nometņu iekārtu ar nacionālām pārstāvībām, tad LCK izlemj vai tās stājas šo noteikumu paredzētās Latviešu nometņu organizācijas vietā vai arī radītie insti-

tūti ietilpināmi latviešu pārstāvību sistēmā, nosakot arī kādā veidā un apmērā.

4. Nometnes pārstāvības organu amatpersonu pilnvaru laiks ir 12 mēneši, skaitot no dienas, kad tās stājušās amatā.

5. Šie noteikumi stājas spēkā ar to pieņemšanu LCP.

II. Nometnes pārstāvības organi

A. Kopsapulce

6. Kopsapulce ir nometnē apvienoto trimdas kopības dalībnieku augstākā pārstāvība, kas sastāv no balstiesīgiem trimdas kopības dalībniekiem.

Balstiesības bauda 18 gadu vecumu sasniegušie, bet pasīvās vēlēšanu tiesības 21 gadu vecumu sasniegušie.

Piezīme: Ja nometnes iemītnieks darba, izglītības, slimības vai citu apstākļu dēļ dzīvo ārpus savas pamatnometnes, tad viņš savas balstiesības var izlietot tikai savā pagaidu dzīves vietā, bet pamatnometnē tikai tādā gadījumā, ja viņa pagaidu dzīves vietā latviešu vēlētu pārstāvības organu nav.

7. Kopsapulci sasauc:

- a) nometnes komitejas priekšsēdis pāts vai uz
- b) nometnes padomes, komitejas vai revīzijas komisijas,
- c) $\frac{1}{10}$ nometnes balstiesīgo iemītnieku,

d) LCK vai tās apgabala pārstāvja pieprasījumu.

Kopsapulce un tās darba kārtība izziņojama ar apkārtrakstu vai sludinājumu vismaz 3 dienas iepriekš, bet ārkārtējos gadījumos arī īsākā laikā. Darba kārtību kopsapulce var grozīt vai papildināt.

8. Kopsapulce ir tiesīga, ja tā sasaukta 7. panta kārtībā, un tajā piedalās vismaz puse no visiem nometnes balstiesīgiem iemītniekiem. Ja izziņotā kopsapulce nevar notikt kvoruma trūkuma dēļ, komitejas priekšsēdim ne vēlāk kā 7 dienu laikā jāsasauca otra sapulce, kas ir tiesīga lemt neatkarīgi no dalībnieku skaita.

9. Kopsapulci vada tās ievēlēts vadītājs, protokolē ievēlēts protokolists, abi paraksta sapulces protokolu.

Kopsapulci atklāj un līdz vadītāja ievēlēšanai vada nometnes komitejas priekšsēdis vai viņa vietnieks.

Balsu skaitīšanu izdara kopsapulces ievēlēti balsu skaitītāji, bet līdz to ievēlēšanai sapulces atklājējs resp. vadītājs līdz ar viņa uzaicinātiem 2 nometnes revīzijas komisijas vai vēlēšanu komisijas locekļiem.

10. Kopsapulce balso atklāti un pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu, atskaitot šais noteikumos paredzētos izņēmumus. Atturējušās balsis pieskaitāmas pretbalsīm. Balsīm līdzīgi daloties, priekšlikums uzskatāms par noraidītu.

Sapulces mazākumam ir tiesības prasīt, lai viņu domas tiek atzīmētas protokolā.

11. Ja nometnes komiteja vai $\frac{1}{10}$ klātesošo kopsapulces dalībnieku to prasa, attiecīgā jautājumā jābalso aizklāti. Šai gadījumā balsu skaitītājiem balsošanas iznākums jāietver īsā protokolā.

12. Kopsapulcei piekrīt:

- a) vēlēt latviešu trimdas kopības noteikumos paredzētos nometnes pārstāvības organus un amatpersonas, ja to ievēlēšanai nav paredzēta cita kārtība;
- b) centrālo pārstāvības institūciju izdoto noteikumu vai rīkojumu ietvaros dot vadlīnijas nometnes pārstāvības organu un amatpersonu darbam un tautiešu sadzīvei;
- c) uzklaut tai pakļauto nometnes pārstāvības organu un amatpersonu darbības ziņojumus, apstiprināt tos, izšķirt sūdzības sakarā ar to rīcību, par cik tās nepiekrīt citai kompetencei, kā arī izlemt nometnes dzīvē radušos svarīgākos jautājumus;
- d) konstatējot darbībā nolaidību vai nelikumību, aizklāti balsojot ar $\frac{2}{3}$ klātesošo balsu vairākumu atcelt nometnes pārstāvības organus, to atsevišķus locekļus vai amatpersonas un nolemt izsludināt jaunas vēlēšanas uz atcelto organu atlikušo pilnvaru laiku.

13. Nometnēs ar balstiesīgo iemītnieku skaitu virs 200 12. p. minētās vēlēšanas izdarāmas īpa-

šā vēlēšanu procedūrā saskaņā ar „Latviešu no-
metņu vēlēšanu instrukciju”.

B. Padome

14. Nometnēs ar vairāk nekā 500 balstiesī-
giem iemītniekiem kopsapulci var aizstāt no-
metnes padome, kurai piekrīt kopsapulces tie-
sības, izņemot 12. p. a un d pkt. paredzētās tie-
sības.

15. Padome ievēlama saskaņā ar „Latviešu
nometņu vēlēšanu instrukciju”.

16. Nometnēs ar 500—2000 balstiesīgiem ie-
mītniekiem uz katriem 50 vēlētājiem, bet no-
metnēs ar vairāk nekā 2000 balstiesīgiem uz
katriem šo skaitli pārsniedošiem 100 vēlētā-
jiem ievēlams 1 padomes loceklis. Padome no
sava vidus ievēl priekšsēdi, viņa vietnieku un
sekretāru visam padomes pilnvaru laikam.

17. Padomes sēdes sasauc un vada padomes
priekšsēdis vai viņa uzdevumā vietnieks, bet
protokolē sekretārs. Sēdes sasaucamas ne re-
tāk kā reizi mēnesī. Tās jāsasauc arī pēc no-
metnes komitejas, revīzijas komisijas, $\frac{1}{3}$ pa-
domes locekļu vai LCK resp. tās apgabala pār-
stāvja pieprasījuma.

Uz padomes sēžu izziņošanu, kvorumu un
balsošanas kārtību attiecināmi noteikumi par
kopsapulcēm.

C. Komiteja.

18. Nometnes komiteja ir 1. pantā minētās
latviešu kopības pamatvienības izpildu organs

un nometnē apvienoto trimdas kopības dalībnieku interešu aizstāve un pārstāve.

19. Nometnēs ar 50—500 balstiesīgiem iemītniekiem komitejas sastāv no 3—5 locekļiem, bet ar vairāk nekā 500 iemītniekiem — 7 locekļiem.

Komiteja izvēl no sava vidus komitejas priekšsēdi, viņa vietnieku un sekretāru un sadala komitejai piekritošo darbu pēc nozarēm, uzticot to vadību atsevišķiem komitejas locekļiem.

Piezīme 1.: Nometnēs ar balstiesīgo iemītnieku skaitu zem 50 nometnes iemītniekiem komiteju atvieto vēlēts pārstāvis.

Piezīme 2.: LCK tiesība šo noteikumu 3. p. paredzētos gadījumos noteikt citādu komitejas locekļu skaitu.

20. Komitejas sēdes sasauc un vada komitejas priekšsēdis vai viņa uzdevumā vietnieks. Tās ir pilntiesīgas, ja piedalās vismaz puse no komitejas sastāva. Protokolē sekretārs, bet protokolus paraksta visi sēdes dalībnieki.

21. Lēmumus pieņem, atklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu. Balsīm līdzīgi dotos, jautājumu izšķir priekšsēža balss. Ja priekšsēdis vai $\frac{1}{3}$ no klātesošiem komitejas locekļiem to prasa, jābalso aizklāti.

22. Par komitejas darbību visumā atbild komitejas priekšsēdis, bet par nozaļu darbību attiecīgie komitejas locekļi. Par komitejas pieņemtiem lēmumiem atbild komitejas priekšsēdis un visi locekļi, un no šīs kopatbildības viņi

atbrīvoti tikai tai gadījumā, ja kādā jautājumā palikuši pie atsevišķām domām, kas ierakstīts protokolā.

23. Ja kāds komitejas loceklis izstājas no komitejas, komiteja pieaicina tuvāko kandidātu uz komitejas atlikušo pilnvaru laiku.

Ja kandidāti atsakās stāties vakantās vietās vai kandidātu nepietiek, nekavējoties uzsludināmas jaunas komitejas vēlēšanas.

24. Nometnes komiteja centrālo pārstāvības institūciju izdoto noteikumu un rīkojumu, kā arī nometnes kopsapulces resp. padomes nosprausto vadlīniju ietvaros kārtos jautājumus, kas attiecās uz nometnes dzīvi. Komiteja, kā nometnē apvienoto trimdas kopības dalībnieku pārstāve, aizstāv to intereses kā pie nometnes administrācijas, tā arī pie citām iestādēm un amatpersonām, kur tas ir vajadzīgs.

D. Revīzijas komisija

25. Revīzijas komisija sastāv no 3 locekļiem un 2 kandidātiem; komisijas locekļi no sava vidus ievēl priekšsēdi un sekretāru.

Vajadzības gadījumā revīzijas komisijas locekļu skaitu par papildināt, pieaicinot kandidātus.

Revīzijas komisijas locekļu amats nav savienojams ar kādu citu nometnes pārstāvības orgānu amatu.

Revīzijas komisijas priekšsēdis vai viņa uzdevumā cits komisijas loceklis var bez balstiesībām piedalīties komitejas un padomes sēdēs.

26. Revīzijas komisijas lēmumi un atzinumi protokolējami. Protokolus paraksta sēdē resp. revīzijā dalību ņēmušie locekļi.

27. Revīzijas komisijai tekoši jāpārbauda nometnes pārstāvības organu darbība, kā arī jā piedalās nometnes vispārējās saimniecības revīzijā, par cik tas no piekritīgo iestāžu puses ir atļauts.

E. Vēlēšanu komisija

28. Saskaņā ar latviešu nometņu vēlēšanu instrukciju izdarāmās vēlēšanas vada un pārrauga vēlēšanu komisija.

Vēlēšanu komisiju ievēl apvienotā nometnes komitejas un revīzijas komisijas kopsēdē vai kur šādu organu nav — kopsapulce. Vēlēšanu komisija sastāv no 3 locekļiem un 2 kandidātiem; priekšsēdi un sekretāru ievēl komisijas locekļi no sava vidus.

F. Citi organi un amatpersonas

29. Atkarībā no vietējiem apstākļiem un piekritīgu iestāžu noteikumiem un rīkojumiem, nometnē var būt citi, šais noteikumos neminēti organi un amatpersonas (piem., komandants, administrātors, nacionālās grupas vadītājs, administratīvs personāls u. c.). To ievēlēšanu, atcelšanu, darbību un attiecības ar latviešu pārstāvības organiem nosaka piekritīgo iestāžu izdotie noteikumi un rīkojumi, kā arī šo noteikumu 3. p.

Ja piekritīgo iestāžu noteikumi vai rīkojumi dod tiesību kandidātu izraudzīšanu šiem ama-

tiem izdarīt nacionāliem pārstāvības organiem, tad to izdara tas organs, kam tas uzticēts, bet ja pēdējais jautājums nav regulēts, tad nometnes komiteja. Tādā pašā kārtībā ir izsakāma šīm amatpersonām neuzticība, pie kam šis jautājums izšķirams ar absolūtu balsu vairākumu.

III. Likvidācija

30. Ja nometne šo noteikumu 1. p. izpratnē tiek likvidēta, nometnes komiteja ieceļ likvidācijas komisiju — 3 locekļu sastāvā, kas sastāda bilanci un ar rakstisku aktu nodod latviešu nometnes kopībai piederošās mantas atlikumu LCK apgabala pārstāvim. Nometnes pārvietošanas gadījumā manta seko tautiešu kopībai, pie kam, ja nometne sadalās, manta sadalāma, proporcionāli pārvietojamo tautiešu grupu apmēriem. Šaubu vai strīdu gadījumus izšķir LCK apgabala pārstāvis.

NOTEIKUMI PAR SABIEDRISKĀM TIESĀM

Apstiprināti LCP, 19. II 1946

I

Vispārīgi noteikumi

1. Emigrācijā darbojas vietējās sabiedriskās tiesas, apgabalu sabiedriskās tiesas un Augstākā sabiedriskā tiesa.

2. Sabiedriskās tiesas darbojas un spriež pēc šiem un citiem LCP pieņemtiem noteikumiem, kā arī piemērojoties Latvijas likumiem.

3. Sabiedrisko tiesu divās zemākās instancēs ievēl 3—5 tiesnešus un 2 substitūtus; tiesa pēc vajadzības izrauga sev sekretāru.

4. Par sabiedriskās tiesas tiesnešiem un viņu substitūtiem var būt personas ne jaunākas par 25 gadiem ar nevainojamu dzīves gaitu.

5. Ar tiesneša amatu nav savienojami LCK, nometņu komiteju, kā arī revīzijas komisiju locekļu, LCK apgabalu pārstāvju, nometņu komandantu un tiem līdzīgi amati.

6. Sabiedriskās tiesās iztiesā lietas ne mazāk kā 3 tiesnešu sastāvā, pie kam viena tiesneša iztrūkuma gadījumā to aizstāj substitūts.

7. Sabiedriskās tiesās sūdzību uztur sūdzības ierosinātājs. Prāvnieki tajās ņem dalību paši, vai ar saviem pilnvarniekiem.

8. Sabiedrisko tiesu tiesnešus ievēl uz noteiktu laiku. Tos var atcelt tikai ar Augstākās sabiedriskās tiesas spriedumu vai lēmumu.

LCP, 15./16. II 1949.

II

Vietējās sabiedriskās tiesas

9. Sabiedrisko tiesu zemākā instance ir vietējā sabiedriskā tiesa, kas pastāv lielākās no metnēs, vai LCK noteiktos novados ar mazākām no metnēm vai vispār bez tādām.

10. Par vietējo sabiedrisko tiesu tiesnešiem un substitūtiem var būt personas, kas dzīvo attiecīgā no metnē resp. novadā un tos ievēl tiesās vēlēšanās saskaņā ar „Latviešu no metņu vēlēšanu instrukciju“, ja tiesa paredzēta no metnei, bet caur elektoriem, ja tiesa paredzēta novadam. Pēdējā gadījumā katri 50 balstiesīgi vēlētāji dod vienu elektoru. Tiesnešu un substitūtu vēlēšanas izdara aizklāti ar vienkāršu balsu vairākumu.

No metņu komiteju priekšsēži resp. elektoru sapulču vadītāji iesūta vēlēšanu galīgos rezultātus līdz ar ievēlēto tiesnešu un substitūtu dzīves gaitas aprakstiem apstiprināšanai Augstākai sabiedriskai tiesai.

Ja nav iespējama vietējās sabiedriskās tiesas ievēlēšana šā panta pirmā daļā paredzētā kārtībā, tad to ievēl no metnes komitejas un revīzijas komisijas kopsēdē, klātesot vismaz $\frac{1}{3}$ locekļu no katras institūcijas. Vēlēšanas izdarāmas aizklāti ar balsu absolūto vairākumu.

LCP, 8./9. VII 1948.

11. Vietējo sabiedrisko tiesu tiesnešus un substitūtus apstiprina Augstākā sabiedriskā tie-

sa, bet viņi stājas pie savu pienākumu veikšanas jau pēc ievēlēšanas.

III

Apgabalu sabiedriskās tiesas

12. Apgabalu sabiedrisko tiesu tiesnešus un substitūtus ievēl LCP. LCP, 15./16. II 1949.

13. Par apgabalu sabiedrisko tiesu tiesnešiem un substitūtiem var būt personas, kas dzīvo attiecīgā apgabalā. Vēlējot tiesnešus, priekšroka dodama personām ar augstāko juridisko izglītību.

Par apgabalu sabiedrisko tiesu tiesnešiem un substitūtiem 10. p. paredzētos datus Augstākai sabiedriskai tiesai iesūta LCK apgabala pārstāvis.

14. Apgabalu sabiedrisko tiesu tiesneši un substitūti stājas amatā un tiek apstiprināti šo noteikumu 11. p. kārtībā.

IV

Augstākā sabiedriskā tiesa

15. Augstākā tiesas instance ir Augstākā sabiedriskā tiesa, kas sastāv no 8 tiesnešiem. Viņa izstrādā noteikumus par savām un zemāko instanču kompetencēm, lietu piekritību un tiesāšanas kārtību. Šos noteikumus apstiprina LCP. LCP, 15./16. II 1949.

16. Par Augstākās sabiedriskās tiesas tiesnešiem var būt Rietumvācijā dzīvojošas personas

ar augstāko juridisko izglītību un tos ievēl LCP, klātesot $\frac{2}{3}$ no visiem padomes locekļiem un aizklāti balsojot, ar balsu absolūto vairākumu. Augstākās sabiedriskās tiesas darbība norit zonālās kollēģijās, kas izrauga kollēģijas vadītājus. Ja Augstākās sabiedriskās tiesas darbība norit plēnumā, pēdējais izrauga priekšsēdētāju no sava vidus.

LCP, 15./16. II 1949.

V

Lietu piekritība un tiesāšanas kārtība

17. Sabiedrisko tiesu izspriešanai piekrīt lietas par pretlikumīgu vai nemorālu rīcību, it īpaši par neslavas celšanu, aprūpes darba traucēšanu vai kavēšanu un latviešu tautas goda aptraipīšanu.

Piezīme: Ja piekritīgās iestādes savā darbības rajonā deleģējušas kādai latviešu sabiedriskai tiesai plašāku kompetenci, tiesa var iztiesāt lietas šīs plašākās kompetences robežās.

18. Vietējām sabiedriskām tiesām kā pirmajai instancei piekrīt 17. p. minētās lietas ar 19. un 20. pantā paredzētiem izņēmumiem.

19. Apgabalu sabiedriskām tiesām piekrīt:

a) kā pirmajai instancei — 17. pantā paredzētās lietas pret vietējo pārstāvību amatpersonām un vietējo sabiedrisko tiesu tiesniešiem, ciktāl minētās lietas attiecas uz viņu amata darbību;

b) kā pirmajai instancei arī citas 18. p. paredzētās lietas, ja to iztiesāšanu apgabalu

sabiedriskās tiesās svarīgu iemeslu dēļ pieprasa attiecīgais LCK apgabala pārstāvis;

c) kā apellācijas instancei — vietējās sabiedriskās tiesas iztiesātās lietas.

20. Augstākai sabiedriskai tiesai piekrist:

a) kā pirmajai instancei 17. pantā paredzētās lietas pret centrālo pārstāvību amatpersonām kā arī apgabalu sabiedrisko tiesu un Augstākās sabiedriskās tiesas tiesnešiem, ciktāl šīs lietas attiecas uz viņu amata darbību;

b) kā pirmajai instancei — lietas, kas sevišķi svarīgas latviešu sabiedrības interesēm un kuŗu iztiesāšanu Augstākā sabiedriskā tiesā ierosina LCK;

c) kā apellācijas instancei — apgabalu sabiedriskās tiesās kā pirmā instancē iztiesātās lietas.

21. Vietējās sabiedriskās tiesas kā pirmā instance un apgabalu sabiedriskās tiesas kā otrā instance pārzin aizgādnības un aizbildnības lietas, kā arī izspriež civiltiesiskus strīdus, kas izriet no saistību tiesībām un par kustāmu mantu, ja abas puses piekrist tādai iztiesāšanai un dod parakstu, ka pakļausies tiesas spriedumam. Šādā gadījumā pusēm arī jāvienojas par to, kuŗā no vietējām sabiedriskām tiesām lieta uzsākama.

22. Augstākai sabiedriskai tiesai pieder augstākā uzraudzība par visām tiesām un tiesu amatpersonām emigrācijā. Saskatījusi to darbī-

bā nepareizības vai nelikumības, Augstākā sabiedriskā tiesa var pieprasīt no attiecīgās tiesas vai amatpersonas paskaidrojumus, izdarīt lietas izmeklēšanu, atcelt nelikumīgos vai nepareizos lēmumus un spriedumus, izskaidrot rīcības nepareizību, izteikt par vainīgo atzītam brīdinājumu vai rājienu un svarīgos gadījumos atcelt no amata.

23. Lietas iztiesā pēc nodarījuma izdarīšanas vietas, bet ja tā nebūtu noteicama, vai nodarījums turpinājies vairākos tiesu rajonos, vai ja lietderība to prasa, pēc apsūdzētā dzīves vietas. Ja pēc lietas uzsākšanas apsūdzētais dzīves vietu mainījis, tā tomēr iztiesājama tanī tiesā, kurā to uzsākusi.

Piezīme: Ja vietā pēc šai pantā noteiktās piekritības sabiedriskā tiesa nedarbotos, sūdzētājam ir tiesība ierosināt lietu kādā citā, pēc iespējas tuvākā, attiecīgās pakāpes sabiedriskā tiesā. LCP, 15./16. II 1949.

24. Lietas sabiedriskās tiesās uzsākamaš uz pārstāvības organu, amatpersonu vai privātpersonu sūdzību pamata par 17. pantā paredzētiem nodarījumiem, bet civiltiesisko strīdus lietās — 21. panta kārtībā.

25. Lietas, kas uzsāktas uz privātsūdzību pamata un kurās nav skartas sabiedrības intereses, sabiedriskā tiesa izbeidz, ja puses panākušas izlīgumu, iekams spriedums vēl nav stājies spēkā.

26. Lietas dalībniekus un lieciniekus aicina uz tiesas sēdi ar rakstisku paziņojumu, ko izsniedz pret parakstu aicināmam personīgi, vai kādam no viņa tuviniekiem vai mājniekiem nodošanai viņam.

27. Privātsūdzību lietās sūdzētāja neierašanās dēļ lietu izbeidz. Ja bez svarīgiem iemesliem liecinieks neierodas tiesā, tiesa soda viņu ar naudas sodu līdz DM 50,—.

28. Tiesas sēdes ir atklātas, bet likumos paredzētos gadījumos slēgtas.

29. Tiesas sēdes vada priekšsēdis, bet viņa prombūtnes vai slimības gadījumā priekšsēža biedrs resp. priekšsēža izraudzītais tiesnesis.

30. Visiem klātesošiem tiesas sēdēs jāietur miers un kārtība un jāizpilda tiesas priekšsēža rīkojumi.

Personas, kas nepaklausa priekšsēža rīkojumam, priekšsēdis var izraidīt no tiesas zāles vai sodīt ar naudas sodu līdz DM 20,—.

31. Par kārtības uzturēšanu un priekšsēža rīkojumu izpildīšanu rūpējās attiecīgās komitejas vai nometnes administrācijas izraudzīta persona.

32. Pirms liecinieku nopratināšanas liecinieki pēc tiesas priekšsēža uzaicinājuma dod svinīgu solījumu vārdiem: „Es svinīgi apsolos pēc sirdsapziņas liecināt tikai patiesību un neko neslēpt, apzinoties, ka par nepatiesu liecību man draud atbildība likuma priekšā.”

33. Par katru sēdi rakstāms protokols, kurā jāatzīmē sēdes norise, lietas dalībnieku paskaidrojumu būtība un liecinieku liecības. Protokolu paraksta tiesneši un sekretārs, ja tas piedalījies sēdē.

34. Sabiedriskā tiesa vainīgam var uzlikt šādus sodus:

- a) brīdinājumu,
- b) rājienu,
- c) naudas sodu līdz DM 300,—,
- d) speciālu devu un priekšrocību atraušanu,
- e) arestu līdz 14 dienām,
- f) norikojumu darbos nometnē ārpus kārtas līdz 25 dienām vai nodošanu darba regulēšanas iestādēm norīkošanai darbā ārpus nometnes,
- g) izslēgšanu no nometnes,
- h) noliegumu ieņemt sabiedriskus amatus uz laiku ne ilgāku par 3 gadiem.

Pēdējo sodu var savienot arī ar kādu citu sodu, izņemot punktā „a” minēto.

Spēkā stājušos spriedumu tiesa var izsludināt nometnē, kur notiesātais dzīvo, un latviešu presē.

LCP, 8./9. VII 1948.

35. Izklausījusi lietu, tiesa taisa spriedumu, ko priekšsēdis atklāti pasludina tiesas sēdē, paskaidrojot galvenos sprieduma motīvus, kā arī pārsūdzības kārtību.

36. Spriedumu galīgā veidā tiesa izgatavo 2 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas.

37. Vietējās sabiedriskās tiesas un apgabala sabiedriskās tiesas kā 1. instances spriedumu, izņemot spriedumus, ar kuriem izteikts brīdinājums vai rājiens, var pārsūdzēt 3 dienu laikā no sprieduma taisīšanas dienas (35. p.), iesniedzot pārsūdzību tiesai, kas spriedumu taisījusi, uz 2. instances vārda. Tiesa, kuŗas spriedumu pārsūdz, var svarīgu iemeslu dēļ, pēc lietas daļībnieka lūguma, kas iesniegts pārsūdzības termiņa laikā, šo termiņu pagarināt.

38. Vietējās sabiedriskās tiesas un apgabala sabiedriskās tiesas kā 1. instances spriedums stājas spēkā, ja tas nav pārsūdzēts šais noteikumos noteiktā kārtībā, bet apgabala sabiedriskās tiesas kā 2. instances un Augstākās sabiedriskās tiesas spriedums stājas spēkā ar sprieduma pasludināšanu (35. p.).

39. Spriedumus, kas stājušies spēkā, ciktāl tos neizpilda pati tiesa, tā nodod izpildīšanai pēc notiesātā resp. atbildētāja dzīves vietas, latviešu amatpersonai vai institūcijai, ievērojot vietējos apstākļus.

40. Piedzītā soda nauda iemaksājama tiesas norādītā vietā un tā nāk par labu trimdas kopībai.

41. Pēc sprieduma spēkā stāšanās tiesa, kas taisījusi spriedumu, var lietu atjaunot, kad notiesātais to lūdzis un atklājušies svarīgi jauni apstākļi, kas pirms sprieduma spēkā stāšanās viņam nav bijuši zināmi.

42. Sabiedriskās tiesas, ja viņām tas ir iespējams, izsniedz prāvniekiem norakstus no lietas materiāliem, ņemot DM 0,50 samaksu par katru pilnu vai nepilnu loksni. Mazturības gadījumos tiesa prāvnieku no šīs maksas atbrīvo.

VI

Tiesāšanas kārtība administratīvās lietās

43. Bez V nodaļā minētām lietām sabiedriskām tiesām piekrīt arī iztiesāt administratīvās tiesāšanas kārtībā lietas par latviešu pārstāvību organu vai amatpersonu lēmumiem, rīkojumiem vai rīcību no likumības viedokļa, nepārbaudot to lietderīgumu.

44. Administratīvās tiesāšanas kārtībā sabiedriskām tiesām piekrīt lietas par latviešu pārstāvību organu vai amatpersonu lēmumiem, rīkojumiem vai rīcību:

- a) ja ar tiem pārkāpts likums,
- b) ja notikusi izvairīšanās no darbības, kuŗu likums uzliek par pienākumu,
- c) ja notikusi vilcināšanās izpildīt likumu,
- d) ja izlietots pilnvarojums, pārkāpjot mērķi vai apjomu, kuŗam tas dots.

Piezīme: Par likumu šī panta izpratnē uzskatāma jebkuŗa latviešu trīmdas kopībai vai tās dalībniekam saistoša norma, latviešu pārstāvību organu vai amatpersonu izdoti noteikumi un akti, kā arī Latvijas

likumi, par cik tie atrod piemērošanu trimdā.

45. Sūdzības var celt latviešu pārstāvības orgāni, amatpersonas un privātpersonas, kuŗu intereses ar pārsūdzāmo lēmumu, rīkojumu vai rīcību ir tieši skartas.

Sūdzības par vietējo pārstāvību orgānu un amatpersonu lēmumiem, rīkojumiem vai rīcību piekrīt apgabala sabiedriskām tiesām, pēc šo vietējo orgānu atrašanās vietas, bet par centrālo pārstāvības orgānu un amatpersonu — Augstākai sabiedriskai tiesai.

Piezīme 1.: Ja kādā apgabalā sabiedriskā tiesa nedarbotos, tad sūdzības adresējamā apgabala sabiedriskai tiesai, bet iesniedzamās LCK juridiskai nozarei, kas lietu nodod caurlūkošanai tiesai kādā citā apgabalā.

Piezīme 2.: LCK apgabalu pārstāvji šo noteikumu izpratnē uzskatāmi par vietējiem orgāniem.

46. Sūdzības iesniedzamas 7 dienu laikā, skaitot no lēmuma vai rīkojuma pasludināšanas vai, ja tāda nav notikusi, no dienas, kad lēmums vai rīkojums sūdzētājam nācis zināms. Sūdzības adresējamās sabiedriskām tiesām pēc piekritības (45. p.), bet iesniedzamas orgānam vai amatpersonai, kuŗa lēmumu, rīkojumu vai rīcību pārsūdz.

Piezīme: Sūdzības par vilcināšanos iesniedzamas katrā laikā un tieši attiecīgai tie-

sai pēc piekritības; sūdzībai jāpievieno tās noraksts pretpusei.

47. Sūdzības rakstā obligāti jāuzrāda sūdzētāja vārds, uzvārds, adrese, organs vai amatpersona, pret ko sūdzība celta, to adrese, norādījums uz normām, kuŗas ar pārsūdzāmo lēmumu, rīkojumu vai rīcību ir pārkāptas un pierādījumiem, kā arī norādījums, ko sūdzētājs ar sūdzību grib panākt (petitums). Sūdzībai jāpievieno pārsūdzētā lēmuma vai rīkojuma noraksts, kā arī citi rakstiski pierādījumi, uz kuŗiem sūdzētājs atsauca.

Sūdzības var iesniegt un tās uzturēt tiesā sūdzētājs personīgi vai ar pilnvarnieku.

48. Pārstāvības organs vai amatpersona saņemto sūdzību, pievienojot tai savu rakstisku paskaidrojumu pēc sūdzības satura, ne vēlāk kā 3 dienu laikā no sūdzības saņemšanas, novirza piekritīgai sabiedriskai tiesai.

49. Sūdzības iesniegšana neaptur pārsūdzētā lēmuma, rīkojuma vai rīcības izpildīšanu, bet sabiedriskā tiesa pēc sūdzības saņemšanas var lemt to apturēt līdz lietas iztiesāšanai.

Ja lēmums, rīkojums vai rīcība, par ko iesniegta sūdzība, tās caurlūkošanas laikā tiesā vai pirms tam ir tiktāl grozīts, ka pēc tiesas ieskata atkrīt sūdzības pamats, tad tiesa var lietu izbeigt neatkarīgi no partu lūguma.

50. Lietu iztiesājot, sabiedriskā tiesa piemērojas Latvijas tiesību normām par administrā-

tīvām tiesām, ievērojot šo noteikumu speciālās normas.

51. Pārsūdzība par apgabala sabiedriskās tiesas spriedumu iesniedzama 37. p. paredzētā laikā caur apgabala sabiedrisko tiesu, kuŗa lietu izspriedusi, Augstākai sabiedriskai tiesai. Pēdējā lietu iztiesā kā otrā instance.

52. Spriedumi stājas likumīgā spēkā:

a) ja to taisījusi apgabala sabiedriskā tiesa un par to nav noteiktā laikā iesniegta pārsūdzība,

b) ja to taisījusi Augstākā sabiedriskā tiesa.

Spriedums izpildāms tiklīdz tas stājies spēkā. Spriedumu tiesa paziņo izpildišanai tam pārstāvības organam vai amatpersonai, pret kuŗu bija celta sūdzība.

VI nod. (43.—52. p.p.) pieņemta LCP, 15./16. II 1949.

NOTEIKUMI PAR LATVIEŠU KULTŪRAS FONDU

Pieņemti LCP, 18. II 1946.

1. Latviešu kultūras veicināšanai pastāv Latviešu kultūras fonds.

2. Latviešu kultūras fonds pastāv pie LCK un to pārvalda fonda valde šādā sastāvā: valdes priekšsēdis ir LCP priekšsēdis, viņa vietnieks — LCK priekšsēdis, bet locekļi — LCK izglītības-kultūras nozares vadītājs un 2 LCP ievēlētas personas. Fonda valde ir tiesīga lemt, ja viņas sēdē piedalās valdes priekšsēdis vai viņa vietnieks un vismaz divi valdes locekļi.

Piezīme: Šai pantā minētos valdes locekļus LCP ievēl savam pilnvaru laikam.

3. Iesniegumus Latviešu kultūras fondam pārbauda un priekšlikumus fonda valdei sagatavo tehniskā komisija, kuŗas priekšsēdis ir LCK izglītības-kultūras nozares vadītājs vai viņa pilnvarota persona, bet locekļi 5 LCP izraudzīti pārstāvji, pa vienam no augstākām mācības iestādēm, rakstniekiem, tēlotāju, skaņu un skatuves mākslām. Ja dibinātu iemeslu dēļ tehniskās komisijas locekļi ir kavēti piedalīties komisijas sēdēs, viņus aizstāj LCP izraudzīti substitūti. Lietpratēju komisijas speciālu jautājumu apspriešanai ieceļ pēc vajadzības fonda valde.

4. Latviešu kultūras fonda līdzekļi sastādās no:

- a) ziedojumiem,
- b) LCK iemaksām un
- c) dažādiem ieņēmumiem.

5. Latviešu kultūras fonda līdzekļus pārziņa LCK saimniecības nozare, bet darbvedību kārtoto LCK Mākslas aģentūra, saskaņā ar fonda valdes lēmumiem un norādījumiem.

6. Latviešu kultūras fonda līdzekļi izlietojami:

- a) kultūras pasākumu dibināšanai, kā arī to darbības sekmēšanai un izveidošanai,
- b) latviešu kultūras vērtību apzināšanai, iegūšanai un saglabāšanai,
- c) latviešu kultūras darbinieku radošās darbības veicināšanai,
- d) prēmijām par darbiem un sniegumiem kultūras laukā, kas veikti emigrācijas laikā,
- e) kultūras darbinieku atbalstīšanai.

7. Komisiju darbību, kā arī darbvedības un norēķinu kārtību Latviešu kultūras fonda valde noteic ar instrukcijām.

8. Šie noteikumi stājas spēkā 1946. g. 1. martā.

LATVIEŠU PAŠPALĪDZĪBAS FONDA PAMATNOTEIKUMI

Pieņemti LCP, 8./9. IV 1948.

1. Uz trimdas kopības dalībnieku savstarpējas pašpalīdzības pamatiem ties nodibināts Latviešu pašpalīdzības fonds (LPF).

2. LPF mērķis:

- 1) materiāli atbalstīt trimdas kopības dalībniekus,
- 2) atbalstīt viņu atgriešanos brīvajā dzimtenē,
- 3) atbalstīt viņus patstāvīgas eksistences nodrošināšanā emigrācijā, un
- 4) atbalstīt latviešu izglītību un kultūru.

3. LPF līdzekļi sastādās no:

- 1) trimdinieku un viņu uzņēmumu, organizāciju un citu pasākumu labprātīgām, vienreizējām un periodiskām iemaksām,
- 2) fonda noorganizētu pasākumu ienākumiem,
- 3) latviešu pārstāvību un citu organu iemaksām,
- 4) ziedojumiem un novēlējumiem un
- 5) citiem ienākumiem.

4. LPF darbības, jo sevišķi līdzekļu vākšanas sekmēšanai, LCK sastāda fonda padomi no dažādām latviešu trimdinieku aprindām pēc viņu uzturēšanās apgabaliem. Padomes locekļu skaitu nosaka LCK pēc vajadzības. Padome pati nosaka savas amata personas un tās ievēl no sava vidus.

Piezīme 1.: Fonda mērķu sekmēšanai LPF padome var nodibināt LPF rajonu padomes, kas sastāv no LPF pilnvarniekiem un padomes izraudzīto organizāciju pārstāvjiem.

Piezīme 2.: LPF padomes sēdi sasauc LCK priekšsēdis vai viņa pilnvarā viens no vicepriekšsēžiem. Rajona padomes sasauc un vada LPF rajona vecākais fonda pilnvarnieks. Visus jautājumus LPF padomē un rajonu padomēs izlemj ar vienkāršu balsu vairākumu. LCP, 5./6. X 1948.

5. LPF pārvalda fonda valde, sastāvoša no LCP ievēlēta priekšsēdētāji, viņa vietnieka un LCK saimniecības un labklājības nozaļu vadītājiem vai viņu izraudzītiem vietniekiem.

6. Fonda valde izlemj un kārtot fonda sastādīšanas, izlietošanas un citus darbības jautājumus LCK noteiktu vadlīniju un izdotu instrukciju robežās un sadarbībā ar fonda padomi. Jautājumus par līdzekļu uzglabāšanas vietām un veidiem izšķir tieši LCK.

7. Fonda darbību un grāmatvedību pārbauda fonda revīzijas komisija, sastāvoša no LCK revīzijas nozares vadītāja kā priekšsēdētāja un diviem fonda padomes ievēlētiem locekļiem, sniedzot savus atzinumus LCP un LCK.

8. Šie pamatnoteikumi spēkā ar to pieņemšanu LCP.

LATVIEŠU CENTRĀLĀS PADOMES (LCP) VĒLĒŠANU INSTRUKCIJA

Pieņemta LCP, 21./22. IX 1947.

I

Vispārīgi noteikumi

1. Latviešu Centrālo Padomi ievēl pa iecirkņiem tiešās, aizklātās vēlēšanās.

2. Aktīvās vēlēšanu tiesības ir latviešu trimdas kopības dalībniekiem, kas vēlēšanu dienā vismaz 18 gadus veci, bet pasīvās vēlēšanu tiesības — kas ir vismaz 21 gadu veci.

3. Vēlēšanu iecirknis aptver apgabalu (L. A.).
LCP, 6. X 1948.

4. Katrā vēlēšanu iecirknī ievēl pa vienam LCP loceklim no katriem 2000 šai iecirknī dzīvojošiem balstiesīgiem. Atlikums virs 1000 balstiesīgiem vēlētājiem dod tiesību uz vienu LCP locekli. Ja ievēlētais LCP loceklis kaut kādu iemeslu dēļ izstājas no LCP, tad viņa vietā nāk nākošais kandidāts, ja viņš vēlēšanās saņēmis ne mazāk kā 15% no vēlēšanās dalību ņēmušo vēlētāju balsīm.

Piezīme: Ja kāda iecirkņa robežas sakrīt ar valsts vai okupācijas joslas robežām, tad šim iecirknim ir tiesība vēlēt vienu LCP locekli arī tad, ja iecirknī ir mazāk nekā 2000 balstiesīgo vēlētāju.

II

Vēlēšanu komisijas

5. Iecirkņos vēlēšanas vada iecirkņu vēlēšanu komisijas, kas sastāv no 3 locekļiem. Iecirkņu vēlēšanu komisijas ievēl CVK no attiecīgā iecirknī dzīvojošo tautiešu vidus. CVK var uzdot kandidātu izraudzīšanu LCK apgabalū pārstāvjiem, kuŗiem šādā gadījumā ir jāuzrāda vismaz 6 kandidāti.

Nometnēs ir radāmas vēlēšanu apakškomisijas no 3 locekļiem, kuŗus ievēl nometnes komitejas un revīzijas komisijas kopsēdē.

Uzraudzība par vēlēšanu apakškomisijām piekrīt iecirkņu vēlēšanu komisijām, bet par pēdējām CVK.

Piezīme: Vēlēšanu apakškomisijas, kuŗu ievēlēšanai šai pantā paredzētā kārtībā pastāv nepārvarāmi šķēršļi, ievēl iecirkņa vēlēšanu komisijas. LCP, 15./16. II 1949.

6. Apakškomisijas sastāda balstiesīgo vēlētāju sarakstus, pārbaudot pēc trimdas kopības dalībnieku kartēm un citiem dokumentiem, vai minētās personas atbilst 2. p. noteikumiem. Ārpus nometnēm dzīvojošus vēlētajus savos sarakstos ieved tuvākā apakškomisija. Vēletāju saraksti vismaz 3 dienas pirms vēlēšanām izliekami redzamās vietās vēletāju ieskatam.

III

Kandidātu uzstādīšana

7. Kandidātus katram vēlēšanu iecirknim var uzstādīt ne mazāk kā 100 attiecīgā vēlēšanu iecirkņa balstiesīgo vēlētāju.

8. Katrā kandidātu sarakstā nedrīkst būt vairāk kā divtik kandidātu, cik šinī iecirknī var vēlēt LCP locekļus. Kandidātu saraksti ar 7. p. minēto vēlētāju parakstiem iesniedzami iecirkņa vēlēšanu komisijai. Pirmie trīs saraksta parakstītāji ir šī saraksta pārstāvji un iesniedzēji, kas atbild par sarakstā sniegto ziņu pareizību.

9. Ja iecirkņa vēlēšanu komisijai izsludinātā laikā (12. p.) neviens kandidātu saraksts nav iesniegts, tā izsludina jaunu galīgu termiņu ne vēlāku par divām nedēļām.

10. Uzstādītiem kandidātiem jādod rakstiska piekrišana savai kandidātūrai. Tie nevar būt kandidātu saraksta parakstītāji.

11. Kandidātam nav obligāti jādzīvo tanī vēlēšanu iecirknī, kurā viņa kandidātūru uzstāda.

12. Sarakstu pieņemšanas termiņu, ne īsāku par 7 dienām pirms vēlēšanām, izsludina iecirkņa vēlēšanu komisija. Par saraksta pieņemšanu resp. noraidīšanu protokolē. Sarakstus, kas neatbilst šiem noteikumiem, vēlēšanu komisija noraida, izsniedzot tos nekavējoties atpakaļ iesniedzējiem, rakstiski motivējot noraidīšanas iemeslus.

13. No iesniegtiem kandidātu sarakstiem to iesniegšanas kārtībā iecirkņa vēlēšanu komisija izgatavo vienu kopēju kandidātu sarakstu. Kandidātu sarakstam jābūt izliktam nometnēs redzamā vietā vismaz piecas dienas pirms vēlēšanām un vēlēšanu telpās pa visu vēlēšanu norises laiku.

IV

Vēlēšanu norise

14. Vēlēšanas notiek iecirkņa vēlēšanu komisijas noteiktā laikā, ievērojot vispārējos norādījumus un vietējos apstākļus, lai visiem iespējamiem līdzekļiem atvieglotu vēlētājiem piedalīties vēlēšanās.

15. Vēlēšanu dienā vēlētājs saņem vēlēšanu telpās vienu apzīmogotu vēlēšanu zīmi, kurā tas no kopējā kandidātu saraksta ieraksta ne vairāk kandidātu, par šim iecirknim paredzēto LCP locekļu skaitu, uzrādot to uzvārdus un vārdus.

16. Vēlētājs nodod balsi, iemetot vēlēšanu zīmi vēlēšanu urnā. Par piedalīšanos vēlēšanās vēlēšanu komisija izdara atzīmi vēlētāja trimdas kopības dalībnieka kartē. LCP, 15./16. II 1949.

17. Vēlēšanu zīmes, kas satur vairāk kandidātus nekā 15. p. noteikts, citus liekus ierakstus vai neskaidribas radošus labojumus, ir nederīgas. Vēlēšanu zīmju derīgumu nosaka vēlēšanu apakškomisija.

V

Balsu skaitīšana

18. Pēc vēlēšanu beigām vēlēšanu apakškomsija izdara balsu skaitīšanu. Apakškomsija vēlēšanu materiālus nekavējoties iesniedz iecirkņa vēlēšanu komisijai.

19. Par vēlēšanu rezultātiem jāraksta protokols, atzīmējot balstiesīgo vēlētāju skaitu, cik vēlētāju piedalījušies balsošanā, cik balsis nodotas par katru kandidātu un cik vēlēšanu zīmes atzītas par nederīgām.

20. Pie balsu skaitīšanas var būt klāt katra kandidātu saraksta pirmais parakstītājs vai viņa pilnvarota persona.

VI

Vēlēšanu rezultāti

21. Iecirkņa vēlēšanu komisija, saņēmusi apakškomsiju vēlēšanu materiālus, pārbauda tos, sastāda kopēju pārskatu par visu iecirkni, konstatē vēlēšanu rezultātus iecirknī, sastāda par to protokolu un nosūta tā norakstu CVK, norādot ievēlēto LCP locekļu un kandidātu uzvārdus, vārdus un adreses.

22. Vēlēšanas uzskatāmas par derīgām, ja tajās piedalījušies ne mazāk kā puse attiecīgā vēlēšanu iecirkņa balstiesīgo vēlētāju.

23. Par ievēlētiem uzskatāmi pie kandidāti, kas dabūjuši lielāko balsu skaitu, pie tam ne mazāk par 15% no nodotām balsīm. Balsīm li-

dzīgi daloties, par ievēlētu uzskatāms gados vecākais.

24. Ja pirmais vēlēšanu gājiens nedod galīgu rezultātu (22. un 23. p.), tad 14 dienu laikā izsludināmas jaunas vēlēšanas, kuŗas ir derīgas neatkarīgi no dalībnieku skaita. Otrā vēlēšanu gājienā kandidāti uzstādāmi saskaņā ar 7.—13. p. noteikumiem.

VII

Pārsūdzības

25. Sūdzības par vēlēšanu komisiju nelikumīgiem vai nepareiziem lēmumiem, rīkojumiem vai rīcību var celt saskaņā ar noteikumiem par „Tiesāšanas kārtību administratīvās lietās”.

LCP, 15./16. II 1949.

Noslēgums

26. Saziņā ar CVK atļaujama atkāpšanās no šīs instrukcijas, ciktāl to svarīgos gadījumos prasa vietējie apstākļi.

27. Šī instrukcija ir spēkā ar 1947. g. 27. septembri.

PĀREJAS NOTEIKUMI 4. LCP DARBĪBAS UZSĀKŠANAI

Pieņemti LCP, 5./6. X 1948.

1. Ceturtās LCP pirmo sesiju sasauc CVK, nosakot sanāksmes vietu un laiku, bet ne vēlāk par vienu mēnesi pēc vēlēšanu rezultātu noskaidrošanas. Par ievēlēšanu un nolikta sesiju CVK paziņo katram ceturtās LCP loceklim.

2. Līdz ceturtās LCP prezidija ievēlēšanai tās kopsēdi vada trešās LCP prezidijs.

3. Ceturtās LCP prezidija vēlēšanas var notikt tikai pēc mandātu komisijas ziņojuma par ceturtās LCP personālo sastāvu.

4. Ceturtā LCP, aizklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu ievēl no sava vidus mandātu komisiju trīs locekļu sastāvā. Trešās LCP prezidijs pārbauda mandātu komisijas locekļu pilnvaras pirms tās darbības uzsākšanas.

5. Ja mandātu komisija konstatē, ka no kāda vēlēšanu iecirkņa ceturtās LCP loceklis nav ievēlēts vai ievēlēšana nav notikusi saskaņā ar LCP vēlēšanu instrukcijas noteikumiem, ceturtās LCP sesija var notikt, ja pārbaudīto un par pareiziem atzīto mandātu skaits atbilst „Latviešu trimdas kopības pārstāvības organu statūtu” 8. p. noteikumiem.

6. Ja iepriekšējā (5. p.) paredzētos gadījumos pārbaudīto un par pareiziem atzīto mandātu skaits neatbilst „Latviešu trimdas kopības pārstāvības organu statūtu” 8. p. noteikumiem, ce-

turtās LCP sesija nevar notikt un trešās LCP prezidijs uzdod CVK izdarīt papildu vēlēšanas tanīs vēlēšanu iecirkņos, no kuriem ceturtās LCP locekļi nemaz nav ievēlēti vai ievēlēšana nav notikusi saskaņā ar LCP vēlēšanu instrukcijas noteikumiem.

7. Ceturtās LCP pilnvaras izbeidzas 1950. g. 31. decembrī.

LATVIEŠU NOMETŅU VĒLĒŠANU INSTRUKCIJA

Pieņemta LCP, 15./16. II 1949.

1. Vēlēšanu tiesības ir latviešu trimdas kopības dalībniekiem, kas dzīvo nometnē, vai tai pielīdzināmā vienībā, kurā notiek vēlēšanas, pie kam aktīvās vēlēšanu tiesības bauda 18 gadu vecumu sasniegušie, bet pasīvās — 21 gadu vecumu sasniegušie.

Piezīme: Ja nometnes iemītnieks darba, izglītības, slimības vai citu apstākļu dēļ dzīvo ārpus savas pamatnometnes, tad viņš savas balstiesības var izlietot tikai savā pagaidu dzīves vietā, bet pamatnometnē tikai tādā gadījumā, ja viņa pagaidu dzīves vietā latviešu vēletu pārstāvības organu nav.

Pamatnometnes kvorumā pēdēji minētais vēletājs ieskaitāms, ja viņš savas balstiesības tur izlietojis.

2. Vēlēšanas ir tiešas un aizklātas; visas amatpersonas tiek ievēlētas ar vienkāršu balsu vairākumu.

3. Vēlēšanas vada un pārrauga vēlēšanu komisija, kuru ievēl saskaņā ar „Noteikumiem par latviešu nometnēm”.

4. Vēlēšanu komisija izsludina vēlēšanu termiņu vismaz 7 dienas iepriekš un kandidātu sarakstu pieņemšanas termiņu ne agrāku par 3 dienām no vēlēšanu termiņa izsludināšanas die-

nas un nevēlāk par 3 dienām pirms vēlēšanu termiņa.

Vēlēšanu komisija sastāda nometnes balstiesīgo vēlētāju sarakstu, pārbaudot pēc trimdas kopības dalībnieku kartēm u. c. dokumentiem, vai minētā persona atbilst 1. panta noteikumiem. Vēlētāju saraksti vismaz 3 dienas pirms vēlēšanām izkarami nometnes birojā vai citās telpās, kas pieejamas nometnes iemītniekiem.

5. Kandidātus nometnes amatiem var uzstādīt vēlētāju grupas: nometnēs līdz 500 balstiesīgiem iemītniekiem katram kandidātu saraksta jābūt vismaz ar $\frac{1}{10}$ balstiesīgo parakstiem; nometnēs ar lielāku iemītnieku skaitu ar 50 parakstiem. Katrs nometnes vēlētājs var dot savu parakstu tikai vienam kandidātu sarakstam, kas viņam jāparaksta ar pilnu vārdu un uzvārdu.

6. Vēlēšanu komisija pieņem kandidātu sarakstus, pārbauda tos, numurē iesniegšanas kārtībā un izkaļ 4. p. minētās telpās. Ja vēlēšanu komisijai noteiktā laikā nav iesniegts neviens kandidātu saraksts, tad tā izsludina 4. p. kārtībā jaunu kandidātu sarakstu pieņemšanas termiņu, vajadzības gadījumā izsludinot arī jaunu vēlēšanu termiņu.

7. Vēlēšanu aģitācija par atsevišķiem kandidātiem vai kandidātu sarakstiem ir aizliegta. Vainīgie ir sodāmi.

8. Vēlēšanas izdarāmas ar apzīmogatām vēlēšanu zīmītēm, ierakstot tajās no kandidātu

sarakstiem to personu vārdus un uzvārdus, par kuriem vēlētais nodod savu balsi. Vēlēšanu komisijas locekļu klātbūtnē vēletāji iemet vēlēšanu zīmītes vēlēšanu urnā. Par piedalīšanos vēlēšanās izdarāma atzīme vēletāja trimdas kopības dalībnieka kartē.

Zīmītē nav atļauts ierakstīt vairāk kandidātu par attiecīgai institūcijai ievēlamo amatpersonu skaitu. Zīmītes, kas satur vairāk kandidātus nekā šī panta otrā daļa paredz, citus liekus ierakstus vai neskaidrības radošus labojumus, ir nederīgas.

9. Balsu skaitīšanu izdara vēlēšanu komisijas locekļi. Kandidātu sarakstu pirmie parakstītāji var būt klāt pie balsu skaitīšanas kā novērotāji.

Par vēlēšanu norisi un rezultātiem sastādāms protokols, ko paraksta vēlēšanu komisijas locekļi.

10. Vēlēšanām nepieciešamais kvorums ir vismaz puse no 4. p. minētā sarakstā ievestiem vēletājiem.

Ja vēlēšanās piedalījušies mazāk par pusi vēletāju, vēlēšanu komisija 4. p. kārtībā izsludina jaunas vēlēšanas, kuŗas ir derīgas neatkarīgi no vēlēšanās dalību ņēmušo skaita.

11. Kandidāti, izņemot tos, kas vēlēšanās nav dabūjuši vismaz 15% no nodotām balsīm, sarindojami saņemto balsu skaita secībā un par ievēlētiem amatos uzskatāms attiecīgs skaits kandidātu, kas ieguvuši visvairāk balsu, bet pārējie paliek kandidātos.

Piezīme: Ja divi vai vairāki kandidāti ir ieguvuši vienādu balsu skaitu, tad priekšroku bauda gados vecākais.

12. Vēlēšanu rezultātus vēlēšanu komisijai 24 stundu laikā pēc to konstatēšanas jāpaziņo noņemnei ar 4. p. paredzētās telpās izkārtu vēlēšanu protokola izrakstu, bet vēlēšanu protokola noraksts nosūtāms — LCK apgabala pārstāvim. Jaunievēlētās amatpersonas stājas amatā 3 dienu laikā pēc vēlēšanu rezultātu izziņošanas, pie kam kollēģiālos organus uz pirmo sēdi aicina un sēdi līdz priekšsēža ievēlēšanai vada vēlēšanu komisijas priekšsēdis.

13. Sūdzības par vēlēšanu komisiju nelikumīgiem vai nepareiziem lēmumiem, rīkojumiem vai rīcību var celt saskaņā ar noteikumiem par „Tiesāšanas kārtību administratīvās lietās”.

14. Noteikumi stājas spēkā ar to pieņemšanu LCP.

NOTEIKUMI PAR AIZBILDNĪBU

Pieņemti LCP, 18. II 1946.

1. Aizbildnības lietas emigrācijā pārzina vietējās sabiedriskās tiesas pēc aizbilstāmā dzīves vietas („Noteikumi par sabiedriskām tiesām” 9. p. arī 23. p. piezīme.)

2. Par vietējās sabiedriskās tiesas lēmumu aizbildnības lietās ieinteresētā persona var iesniegt pārsūdzību apgabala sabiedriskai tiesai 14 dienu laikā no tās dienas, kad viņai šis lēmums nācis zināms.

3. Aizbildnības lietas kārtošana emigrācijā notiek pēc šiem un citiem LCP pieņemtiem noteikumiem, kā arī piemērojoties attiecīgiem Latvijas likumiem, ciktāl pēdējie atbilst emigrācijas dzīves īpatnējiem apstākļiem.

4. Vajadzības gadījumā aizbildnību nodibina par nepilngadīgiem, un tā turpinās aizbilstāmam līdz:

- a) viņš sasniedzis pilngadību, t. i. 21 gada vecumu,
- b) kamēr vietējā sabiedriskā tiesa nav viņam piešķirusi pilngadību, kas nevar notikt pirms aizbilstāmais nav sasniedzis 18 gadu vecumu,
- c) adopcijai,
- d) nāvei.

5. Aizbildnību nodibina, kad nepilngadīgiem nomirst viņu vecāki, ir nezināmā prombūtnē.

vai ar tiesas spriedumu viņiem atņem vecāku varu.

6. Jautājumu par 4. pantā paredzēto vajadzību nodibināt aizbildnību izlemj vietējā sabiedriskā tiesa, kuņas lēmumi var tikt pārsūdzēti apgabala sabiedriskai tiesai 2. pantā paredzētā kārtībā.

7. Aizbildņus ieceļ ar vietējās sabiedriskās tiesas lēmumu pēc ieinteresēto personu, pārstāvības organa vai amatpersonas, vai arī pēc pašas tiesas ierosinājuma. Ieceltiem aizbildņiem izdod attiecīgu apliecību.

8. Ieceļot aizbildņus, tiesai jāraugās, lai viņiem būtu vajadzīgās spējas un īpašības aizbildņa pienākuma izpildīšanai.

9. Par aizbildni ieceļamas šādas personas:

- a) pirmā kārtā kāds no tēva vai mātes vecākiem,
- b) ja tādu nebūtu, kāds no tuvākiem radniekiem,
- c) ja arī to nebūtu, vai tie atteiktos, kāda cita persona.

10. Par aizbildņiem nevar būt personas:

- a) kas jaunākas par 25 gadiem,
- b) kas pašas atrodas aizbildnībā,
- c) kas zaudējušas tiesības pēc Latvijas Sodu likuma 27. vai 28. panta,
- d) kas nedzīvo aizbilstāmā dzīves vietā,
- e) kas jau atceltas no aizbildņa pienākumu pildīšanas savas nepiemērotības dēļ,

sas locekļiem jānoskaidro šīs mantas sastāvs un jā sastāda par to rūpīgs saraksts 2 eksemplāros, ko paraksta sastādītāji. Viens eksemplārs paliek aizbildnim, otrs tiesai.

16. Aizbilstāmam piederošas vērtības, kas nav vajadzīgas aizbilstāmā aprūpei, kā arī svarīgi dokumenti un lielākas naudas summas, raugoties pēc glabāšanas apstākļiem un iespējām, atstājamās aizbildņa vai kādas latviešu trimdas institūcijas glabāšanā.

17. Aizbildnim nav atļauts aizņemties no sava aizbilstāmā, un viņš nevar lietot aizbilstāmā mantu.

18. Ik pa 4 mēnešiem aizbildnim jādod vietējai sabiedriskai tiesai norēķins par aizbildnības pārvaldīšanu, un viņš atbild par visiem zaudējumiem, ko nodarījis aizbilstāmam.

19. Ja iecelti divi aizbildņi un viņi darbojas kopīgi un nedalīti, tie atbild solidāri par aizbilstāmam nodarītiem zaudējumiem.

20. Vietējā sabiedriskā tiesa:

- a) gādā par nepilngadīgā mantas saraksta sastādīšanu,
- b) uzrauga aizbildņa darbību,
- c) spēž visus soļus, kādus prasa nepilngadīgā intereses.

21. Atklājot nekārtības aizbildņa darbībā, vietējā sabiedriskā tiesa tās nekavējoties novērš un, ja atzīst aizbildni par nepiemērotu, atceļ viņu, ieceļot tā vietā citu.

22. Vietējā sabiedriskā tiesa var uzlikt aizbildnim par tās rīkojumu vai lēmumu nepildīšanu naudas sodu līdz DM 100,—. Lēmumu par soda uzlikšanu aizbildnis var 2. pantā paredzētā laikā un kārtībā pārsūdzēt apgabala sabiedriskai tiesai, kā arī šajā laikā lūgt vietējo sabiedrisko tiesu atlaist vai samazināt viņam uzlikto sodu, uzrādot attaisnojošus iemeslus.

23. Aizbildnība aizbildnim izbeidzas ar viņa nāvi, atcelšanu vai atlaišanu.

24. Aizbildni atlaiž tā vietējā sabiedriskā tiesa, kuŗas pārziņā tajā laikā atrodas aizbildnība.

25. Aizbildnību izbeidzot, aizbildnim jāiesniedz vietējā sabiedriskā tiesā galīgs norēķins par aizbildnību, pēc kuŗa pieņemšanas tiesa lemj par aizbildņa atlaišanu un aizbildnības lietas izbeigšanu.

26. Aizbilstāmā dzīves vietas maiņas gadījumā vietējā sabiedriskā tiesa nosūta aizbildnības lietu tai vietējai sabiedriskai tiesai, kuŗas rajonā aizbilstāmais pārgājis dzīvot.

NOTEIKUMI PAR AIZGĀDNĪBU

Pieņemti LCP, 28. V 1946.

1. Mantu, kas palikusi bez pārvaldītāja, uz-
tic aizgādņa apsardzībai un glabāšanai.

Aizgādņību nenodibina, ja mantai ir tāds
raksturs vai nozīme, ka tās uzglabāšanai man-
tas īpašnieka vai eventl. tiesībuņēmēju intere-
sēs bēgļu dzīves apstākļos nav jēgas.

LCP, 8./9. VII 1948.

2. Aizgādņību nodibina:

a) par promesošu un nozudušu personu man-
tu,

b) par mantojuma masu.

3. Par promesošu un nozudušu personu man-
tu nodibina aizgādņību, ja šāda persona nav
atstājusi savā vietā pilnvarnieku, bet viņas tie-
sību pārstāvība ir nepieciešama.

4. Par mantojuma masu nodibina aizgādņi-
bu, ja mantojuma atstājēja mantinieki nav zi-
nāmi, vai arī ir zināmi, bet nav sasniedzami.
Sabiedriskā tiesa var nodibināt aizgādņību arī
citos gadījumos, ja rodas vajadzība, sevišķi,
kad pastāv bažas, ka mantojumu var izputināt.

5. Pirmā panta otrā daļā minētā manta tiek
pielīdzināta bezmantinieku mantai un piekrit
latviešu trimdas kopībai. Mantu pārņem lat-
viešu centrālās pārstāvības radītie materiālie
fondi un kultūras vērtību glabātuves.

LCP, 8./9. VII 1948.

6. Izlemt jautājumus par aizgādības nodibināšanu vai mantas nodošanu latviešu trimdas kopībai piekrt vietējai sabiedriskai tiesai.

Pienākums ziņot vietējai sabiedriskai tiesai par mantas palikšanu bez pārvaldītāja gulstās uz mantas atstājēja līdziedzīvotājiem kaimiņiem un vietējās latviešu pārstāvības vadošo amatpersonu.

LCP, 8./9. VII 1948.

7. Par vietējās sabiedriskās tiesas lēmumiem aizgādības lietās ieinteresētā institūcija vai persona var iesniegt pārsūdzību attiecīgā apgabala sabiedriskai tiesai 14 dienu laikā, skaitot no tās dienas, kad ieinteresētam nācis zināms šis lēmums. Pārsūdzības iesniegšana neaptur pārsūdzētā tiesas lēmuma izpildīšanu. Tomēr sabiedriskā tiesa var lemt par sava lēmuma izpildīšanas apturēšanu līdz pārsūdzības izšķiršanai apgabala sabiedriskā tiesā.

8. Nolemjot nodibināt aizgādību, sabiedriskā tiesa arī ieceļ aizgādņus no tautiešu vidus, kam ir vajadzīgās spējas un īpašības aizgādņa pienākumu pildīšanai.

9. Par aizgādņiem nevar būt personas, kas:

- a) jaunākas par 25 gadiem,
- b) zaudējušas tiesības pēc Latvijas Sodū likuma 27. vai 28. p. p.,
- c) jau atceltas no aizgādības nekārtīgas aizgādņa pienākumu pildīšanas dēļ,
- d) vietējās sabiedriskās tiesas locekļi.

10. Aizgādņa amats ir sabiedriskā klausība, no kuras neviens nevar atteikties bez dibināta iemesla.

11. Dibināti atteikšanās iemesli šādi:

- a) dienests vai amats, kuŗa pienākumi kavē pildīt aizgādņa pienākumus;
- b) slimība, kas traucē pienācīgi izpildīt aizgādņa pienākumus;
- c) kāda cita aizbildnība vai aizgādnība;
- d) 60 un vairāk gadu vecums.

12. Stājoties pie savu pienākumu pildīšanas, aizgādnis saņem no sabiedriskās tiesas izdotu aizgādņa apliecību. Viņa pienākumos ietilpst: nekavējoties apzināt aizgādnībā ņemamās mantas sastāvu un sastādīt mantu sīku sarakstu divos eksemplāros. Viens eksemplārs ar savu parakstu par mantas saņemšanu pārvaldīšanā un glabāšanā aizgādnim jāiesniedz sabiedriskai tiesai, bet otru eksemplāru aizgādnis glabā pie sevis.

13. Aizgādnim jāpārvalda aizgādības manta ar tādu pašu rūpību un apzinību, ar kādu viņš kā labs saimnieks pārvalda savas paša lietas, pie kam svarīgos gadījumos aizgādnim jāgrīžas pie sabiedriskās tiesas un jālūdz savai rīcībai tās norādījumi vai atļauja.

14. Aizgādnībā ietilpstošās vērtības, dokumenti un naudas summas, raugoties pēc glabāšanas iespējām un apstākļiem, atstājamas aizgādņa vai kādas latviešu trimdas institūcijas glabāšanā.

15. Ik pa 4 mēnešiem aizgādnim jādod vietējai sabiedriskai tiesai norēķins par aizgādības mantas pārvaldīšanu. Aizgādnis atbild par vi-

siem zaudējumiem, ko nodarījis kārtīgi nepildot savus aizgādņa pienākumus, vai kas cēlušies no darījumiem, kuŗus aizgādņis noslēdzis bez sabiedriskās tiesas atļaujas.

16. Vietējai sabiedriskai tiesai ir tiesība sodīt aizgādņi par viņas lēmumu vai rīkojumu neizpildīšanu ar naudas sodu līdz DM 100,—. Lēmums par sodīšanu pārsūdzams šo noteikumu 7. p. noteiktā kārtībā.

17. Aizgādņība par promesošā mantu izbeidzas:

- a) kad viņš atgriežas atpakaļ savā dzīves vietā, vai ziņo par sevi un pats dod rīkojumus par savas mantas pārvaldīšanu,
- b) kad dabūtas noteiktas ziņas par viņa nāvi,
- c) kad tiesa viņu izsludina par mirušu.

18. Aizgādņību par mantojumu masu izbeidz sabiedriskā tiesa, kad mantinieki pārņem mantojumu, vai kad sabiedriskā tiesa aizgādņības turpināšanu atzīst par nevajadzīgu.

19. Aizgādņi atbrīvo no amata vietējā sabiedriskā tiesa, kas viņu iecēlusi, vai tā, kas stājusies viņas vietā. Aizgādņību izbeidzot, aizgādņim jāsniedz sabiedriskai tiesai galīgs norēķins par aizgādņību, pēc kuŗa pieņemšanas tiesa lemj par aizgādņa atbrīvošanu un aizgādņības lietas izbeigšanu.

20. Ja vietā, kur manta palikusi bez pārvaldītāja, nav sabiedriskās tiesas, tad to aizstāj vietējās latviešu pārstāvības vadošā amatperso-

na kollēģijā ar pieaicinātām 2 uzticības personām, pēc iespējas juristiem. Šī kollēģija aizstāj sabiedrisko tiesu šo noteikumu robežās un savā darbībā pēc iespējas no tiem arī vadās.

LCP, 8./9. VII 1948.

NOTEIKUMI PAR PERSONAS APLIECĪBĀM

Pieņemti LCP, 22. IX 1946.

1. Trimdā dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem leģitimācijai un personas identificēšanai latviešu centrālās pārstāvības organi var izsniegt personas apliecības.

2. Par Latvijas pilsoņiem nav uzskatāmi 1939./40. gada repatrianti, kā arī 1941. un vēlāko gadu izbraucēji, ja viņi ieguvuši citas valsts pavalstniecību.

Piezīme: Šī panta noteikumi attiecas arī uz bij. Latvijas pavalstniecēm-sievām, ja viņu vīri ir citas valsts pavalstnieki un viņas ieguvušas vīra pavalstniecību, kā arī uz nepilngadīgiem bērniem, ja viņu abi vecāki vai tas, kuŗa vecāku varā tie atrodas, ir ieguvuši citas valsts pavalstniecību.

3. Personas apliecības var izsniegt abu dzimumu Latvijas pilsoņiem (2. p.), ja tie sasnieguši 16 gadu vecumu.

Piezīme: Izņēmumu gadījumos personas apliecības var izsniegt arī jaunākiem par 16 gadiem, ja viņi dzīvo atšķirti no vecākiem.

4. Personas apliecībā, kuŗas paraugu apstiprina LCK, bez personas apliecības īpašnieka vārda, uzvārda, dzimšanas laika un vietas apzīmējumiem ir viņas īpašnieka pašrocīgs paraksts, labās rokas rādītāja pirksta nospiedums,

fotografija un atzīmes par ģimenes stāvokli (precējies resp. neprecējies, atraitnis, šķirts). Bērni līdz 16 gadu vecumam ierakstāmi mātes personas apliecībā, bet ja bērni atrodas tikai tēva varā, tie ierakstāmi tēva personas apliecībā.

Piezīme: Ja personas apliecības īpašnieks kavēts izdarīt šai pantā paredzēto pirksta nospiedumu, nospiedums izdarāms ar citu tās pašas vai otras rokas pirkstu, par ko taisāma attiecīga piezīme personas apliecībā.

5. Vadoties no šiem noteikumiem, tiesības izdot personas apliecības ir LCK un ar tās lēmumu pilnvarotām amatpersonām, dodot norādījumus par apliecību izdošanas piekritību.

6. Par pamatu personas apliecības izdošanai ir nepieciešami droši pierādījumi par pavalstniecību un personas identitāti. Šādi pierādījumi ir:

- a) Latvijas pase, Latvijā izdotas personas apliecības, un citi dokumenti, kas pierāda Latvijas pavalstniecību un personas identitāti,
- b) izņēmuma gadījumos (kad dokumentus nav iespējams uzrādīt) vismaz 2 liecinieku liecības, kam jāpievieno lūdzēja parakstīts reversāls pēc apstiprināta parauga.

Piezīme 1.: Par lieciniekiem var būt tikai pilngadību sasniegušie Latvijas pilsoņi, kuŗi savu pavalstniecību var pierādīt ar

Latvijas pasi vai saskaņā ar šiem noteikumiem izdotu personas apliecību.

Piezīme 2.: Gadījumos, kad personas apliecību izdod uz liecinieku liecību pamata, liecinieki dod savu parakstu arī personas apliecībā. Liecinieka uzvārds un vārds blakus viņa parakstam ierakstāms skaidrā rokrakstā.

7. Liecinieki nodod zvērasta vietā rakstveida liecības ar saviem parakstiem. Lieciniekiem pirms liecības nodošanas norādāms, ka viņi atbildīgi par savu izteicienu pareizību likuma priekšā.

8. Par personas apliecības izdošanu ņemama nodeva DM 5,—. Nodeva ieskaitāma LCK ienākumos. Mazturīgos no nodevas samaksas var atbrīvot. LCP, 15./16. II 1949.

9. LCK un LAK līdz šo noteikumu izdošanai izsniegtās personas apliecības, kas atbilst šo noteikumu galvenām prasībām (4. un 6. p. p.), atzīstamas par derīgām, ja to derīguma termiņš nav notecējis.

NOTEIKUMI PAR SOCIĀLIEM PABALSTIEM

Pieņemti LCP, 28. V 1946.

1. Materiālās grūtībās nonākušiem latviešu trimdas kopības dalībniekiem var piešķirt sociālos pabalstus no vietējo vai centrālo pārstāvību budžetu līdzekļiem, ja citu sociālas palīdzības avotu atbalsti nav saņemti vai ir nepietiekami.

LCP, 15./16. II 1949.

2. Pabalstus var piešķirt:

- a) darba nespējīgiem tautiešiem, kam nav apgādnieka,
- b) smagi vai ilgstoši slimojošiem,
- c) daudz bērnu mātēm un ģimenēm,
- d) bāreņiem un neapgādātiem bērniem,
- e) mātēm dzemdību gadījumos,
- f) tautiešu nāves, nelaimes vai citos neparedzētos gadījumos.

3. Pabalsti pieprasāmi rakstveidā vietējai latviešu pārstāvībai pēc lūdzēja dzīves vietas. Ja pēdējā atzīst lūgumu par dibinātu, viņa pabalstu var izmaksāt no saviem līdzekļiem, vai līdzekļiem trūkstot, tā lūgumu ar savu atzinumu nosūta LCK.

4. Pabalstus var piešķirt nevien uz lūguma, bet arī uz latviešu pārstāvībām iesniegtā ziņojuma pamata.

5. Pabalstu piešķirējs ved pabalstāmo personu sarakstus. Pabalstu izmaksājot, ziņas par izmaksāto pabalsta summu un izmaksas laiku ierakstāmas trimdas kopības dalībnieka kartē.

LCP, 15./16. II 1949.

6. Vienai un tai pašai personai vai ģimenei pabalstu var izsniegt ne vairāk par DM 300,— viena LCK budžeta periodā. Sevišķos gadījumos ar LCK piekrišanu var piešķirt arī lielāku pabalstu.

NOTEIKUMI PAR SKOLĀM TRIMDĀ

Pieņemti LCP, 5./6. X 1948.

1. Skolu augstākais pārvaldes, pāidāgogiskās vadības un darbības saskaņošanas orgāns trimdā ir LCK izglītības-kultūras nozare, kas vada skolu dzīvi un darbību, iespējami piemērojoties Latvijas izglītības likumu noteikumiem.

2. Apgabalos darbojas LCK izglītības-kultūras nozares iecelti skolu inspektori, kuņi pār-rauga skolu darbību un kārtu skolu administrā-tīvās un pāidāgogiskās lietas attiecīgā apgabalā.

Ja apgabalā darbojas vairāki skolu inspektori, tad vienu no viņiem ieceļ par vecāko skolu in-spektoru un pārējos par novadu skolu inspek-toriem.

3. Pie skolām darbojas skolu padomes, ku-rās ieiet:

- a) skolas pārzinis resp. ģimnazijas vai ārod-skolas direktors kā skolas padomes priekš-sēdis,
- b) skolotāji — klašu audzinātāji,
- c) skolēnu vecāku ievēlēti pārstāvji pēc sko-lotāju klašu audzinātāju skaita,
- d) vietējās pārstāvības pilnvarota persona.

4. Skolas padomes uzdevums ir:

- a) sekmēt skolu saimniecisko apgādi un trū-cīgo skolēnu atbalstīšanu,
- b) sekmēt skolas darbību vispār un palīdzēt skolai audzināšanas darbā ārpus mācību laika,

c) izraudzīt skolas pārziņa resp. ģimnazijas vai arodskolas direktora un skolotāju kandidātus vakantās vietās.

5. Skolotājus un tautskolu pārziņus iecel amatā apgabala skolu inspektori, bet ģimnaziņu un ārodskolu direktorus — LCK izglītības-kultūras nozare.

NOTEIKUMI PAR DENUNCIĀCIJAS APKAROŠANU

Pieņemti LCP, 5./6. X 1948.

1. Kas sniedz aizskarošas ziņas par kādu citu pie trimdas kopības piederīgu personu vai latviešu organizāciju sveštautiešu iestādei vai sveštautietim ar nolūku kaitēt cietušās personas vai organizācijas labai slavai, ir denunciants šo noteikumu nozīmē.

Par denunciaciju nav uzskatāma ziņu sniegšana par pārkāpumiem un noziegumiem, ja izpaustais apstāklis ir patiess.

2. Vainīgais 1. p. paredzētā nodarījumā ir sodāms. Pēc cietušā sūdzības lietas par denunciaciju piekrīt apgabala sabiedriskām tiesām.

Piezīme: Ja kādā apgabalā sabiedriskā tiesa nedarbotos, sūdzība adresējama apgabala sabiedriskai tiesai, bet iesniedzama LCK juridiskai nozarei, kas lietu nodod caurlūkošanai tiesā kādā citā apgabalā.

3. Iepriekšējā pantā minētās lietas apgabala sabiedriskās tiesas iztiesā pēc vispārējiem noteikumiem.

Apgabala sabiedriskā tiesa pēc sprieduma spēkā stāšanās sprieduma norakstu piesūta Latviešu centrālajai komitejai denuncianta reģistrēšanai.

Denuncianta reģistrāciju izdara ar sevišķu ierakstu reģistrī, kurā atzīmējami denuncianta

personības dati, adrese un īss nodarījuma apraksts.

4. Ja lietas iztiesāšana apgabala sabiedriskā tiesā nav iespējama (nav pieejami pierādījuma avoti etc), tiesa taisa lēmumu par lietas iztiesāšanas apturēšanu. Apturētās lietas iztiesāšanu pēc parta lūguma var atjaunot. Ja šāds lūgums neienāk tiesā 6 mēnešu laikā no lietas apturēšanas lēmuma dienas, apgabala sabiedriskā tiesa taisa lēmumu par lietas izbeigšanu un to nodod sabiedrisko tiesu archīvam.

5. Denunciantu reģistrs kalpo latviešu trimdas organizāciju vajadzībām un pēc trimdas izbeigšanās nododams Latvijas valsts iestādēm.

6. Šie noteikumi piemērojami arī tiem denunciacijas gadījumiem, kas notikuši pirms šo noteikumu pieņemšanas.

INSTRUKCIJA PAR SABIEDRISKO TIESU ARCHĪVU

Pieņemta Augstākās sabiedriskās tiesas sēdē,
16. VII 1946.

1. Pie Augstākās sabiedriskās tiesas pastāv archīvs, kuŗa uzdevums ir sakopot un uzglabāt Sabiedrisko tiesu pabeigtās lietas (aktis), grāmatas-reģistrus, alfabētus un tiesu darbveidības dokumentus.

2. Sabiedriskās tiesas nodod archīvam tiesas pabeigtās lietas viena mēneša laikā pēc sprieduma vai lēmuma izpildīšanas, bet pārējos 1. p. minētos archīva materiālus, tiklīdz izbeidzas vajadzība pēc tiem tiesas tekošā darbā.

Piezīme: Sabiedriskai tiesai ir tiesība, atkāpjoties no šai pantā paredzētā termiņa, lietas paturēt pie sevis ilgāku laiku, ja viņas iztiesāšanā jau atrodas vai ir paredzama kāda cita lieta, kuŗai ir sakars ar iztiesāto lietu, vai citu svarīgu iemeslu dēļ.

3. Pirms lietu nodošanas archīvam, Sabiedriskai tiesai ir jāizlemj, kas darāms ar lietā iesniegtiem vai pievienotiem dokumentiem un lietišķiem pierādījumiem, ja par tiem nav lemts, taisot spriedumu.

4. Ja iepriekšējā 3. p. minētie dokumenti vai priekšmeti saskaņā ar tiesas lēmumu ir iznīcināmi vai izsniedzami atpakaļ lietas dalībniekiem, tad pirms lietu nodošanas archīvam, šie

lēmumi ir izpildāmi un dokumentu vai priekšmetu nodošana archīvam kopā ar lietu ir pielaižama tikai gadījumos, ja lēmumu izpildīšana ir kļuvusi neiespējama un ja šo priekšmetu nosūtīšana archīvā nerada grūtības. Pretējā gadījumā, tas ir, kad priekšmetu nosūtīšana ir apgrūtināta, tie atstājami tuvākā pārstāvības organa glabāšanā, līdz rodas iespēja nodot tos pēc piederības vai archīvs dod kādu citu norādījumu.

5. Archīva materiāli nododami archīvam pēc saraksta 2-os eksemplāros. Viens saraksta eksemplārs ar archīva pārziņa parakstu par saņemšanu nosūtāms atpakaļ attiecīgai tiesai.

6. Ja Sabiedrisko tiesu likvidē, pārceļ uz citu vietu, pārorganizē vai arī pārtrauc tās darbību, un ja tai nav iespējams izpildīt ar šiem noteikumiem uzliktos pienākumus, pēdējos izpilda tiesa, kas stājas viņas vietā, bet ja tādas nebūtu — tuvākais piekritīgais pārstāvības orgāns.

7. Archīvu pārziņa Augstākās sabiedriskās tiesas priekšsēdis, vai viņa uzdevumā cits Augstākās sabiedriskās tiesas tiesnesis.

8. Archīva pārzinis nosaka archīva materiāla glabāšanas laiku, kas var būt neierobežots vai noteikts ar zināmu termiņu. Pēdējam notekot, materiālus var iznīcināt.

NOTEIKUMI PAR IEMAKSĀM TRIMDAS KOPIĀI

LCP, 5./6. X 1948.

1. Lai būtu iespējams aizstāvēt latviešu trimdas kopības dalībnieku intereses trimdā, lai sekmētu viņu materiālo un garīgo aprūpi, Latvijas pilsoņi iesaistas šai kopībā, rēgulāri iemaksājot zināmas summas kopības mērķu realizēšanai.

2. Par trimdas kopības noteikumos paredzēto materiālo saistību izpildījumu taisāms ieraksts trimdas kopības dalībnieka kartē.

3. Iemaksas trimdas kopībai nosaka budžeta kārtībā. Tās maksā 18 gadus vecumu sasniegušie trimdas kopības dalībnieki un iekasē LCK noteiktā kārtībā.

4. Maksāt nespējīgos tautiešus no iepriekšējā pantā minētās iemaksas var atsvabināt nometņu komitejas resp. LCK apgabala pārstāvis ne ilgāk par 3 mēnešiem, bet uz garāku laiku vai pavisam uz nometņu komiteju resp. LCK apgabala pārstāvja priekšlikumu — LCK.

5. Instrukcijas sakarā ar šiem noteikumiem var izdot LCK.

6. Šie noteikumi spēkā ar 1948. g. 1. oktobri.

NOTEIKUMI PAR ALGAS NODOKLI

Pieņemti LCP, 21. XI 1945.

1. Nodarbinātie trimdas kopības dalībnieki, kuŗu alga pārsniedz DM 60,— mēnesī, maksā algas nodokli. LCP, 8./9. VII 1948.; 15./16. II 1949.

2. Nodoklis maksājams 1—5% apmērā no netto algas.

Piezīme: Par netto algu uzskatāma tā summa, kas algas saņēmējam pienākas pēc okupācijas varas, valsts vai pašvaldības likuma vai rīkojuma nolikto obligāto maksājumu atskaitījuma, izņemot obligātos maksājumus par uzturu un telpām.

LCP, 8./9. VII 1948.; 5./6. X 1948.

3. Tādu pat nodokli maksā izpildītāji mākslinieki no saņemtiem honorāriem, ja pēdējo kopsumma izpildītājam māksliniekam pārsniedz mēnesī DM 60,—.

4. Nodokli iekasē tā latviešu komiteja, kuŗas darbības rajonā nodokļa maksātājs nodarbināts, vai kur izpildītājam māksliniekam radušies ieņēmumi.

Ja honorāri saņemti no dažādām vietām, un tie katrs nenasniedz DM 60,—, bet kopā mēnesī pārsniedz šo summu, tad nodokli iekasē komiteja pēc nodokļa maksātāja dzīves vietas.

5. Nodoklis nomaksājams, saņemot algu vai honorāru. Iepriekšējā panta otrā daļā minētā gadījumā nodoklis nomaksājams līdz mēneša pēdējai dienai.

6. Tekošā mēneša nodokļa ieņēmumus komitejas līdz nākošā mēneša 10. dienai iemaksā LCK.

LCP, 8./9. VII 1948.

7. Noteikumi spēkā ar 1945. g. 1. decembri.

NOTEIKUMI PAR 1% APGROZĪJUMA NODOKLI

Apstiprināti LCP, 21. VII 1947.

1. Latviešu ražošanas, apgādes, rakstu apgādu un cita veida saimnieciski pasākumi maksā LCK 1% no pasākuma apgrozījuma.

LCP, 8./9. VII 1948.

2. Nodoklis aprēķināms par katru notecējušu kalendāra mēnesi un līdz nākošā mēneša 15 dienai iemaksājams LCK.

3. Līdz katra gada 15. decembrim nometņu komitejām jāiesniedz LCK apgabala pārstāvim ziņas par nometnēs pastāvošiem 1. p. minētiem pasākumiem, bet līdz 31. decembrim saņemtās ziņas, papildinātas ar ziņām par viņu darbības rajonā, ārpus nometnēm pastāvošiem pasākumiem, apgabala pārstāvim jāiesūta LCK.

Par jaunnodibinātiem pasākumiem ziņas iesniedzamas šī panta pirmā daļā minētā kārtībā 14 dienu laikā pēc pasākuma darbības uzsākšanas.

Ziņās jāuzrāda pasākuma īpašnieka vārds, uzvārds un adrese, kā arī pasākuma raksturs.

LCP, 15./16. II 1949.

4. Nodokļa kārtīgai aprēķināšanai un savlaicīgai iemaksai seko LCK saimniecības un cevizijas nozares, kuņas ir tiesīgas pārbaudīt pasākumu apgrozījumu aprēķinus.

5. Noteikumi spēkā ar 1947. gada 1. februāri.

NOTEIKUMI PAR AUTORU HONORĀRU UN IZPILDĪTĀJU MĀKSLINIEKU TARIFIEM

Apstiprināti LCP, 18. II 1946.

I

Vispārīgi noteikumi

1. Šie noteikumi piemērojami visām saistībām, kas rodas trimdas kopības dalībniekiem no autoru tiesībām, kā arī izpildītāju mākslinieku tiesībām saņemt atlīdzību par savu darbu.

2. Katram autoram ir tiesība uz honorāru, ja viņa darbs tiek publicēts kādā preses izdevumā vai publiski izpildīts kādā sarīkojumā vai skatuviskā uzvedumā, un ja izdevējam vai rīkotājam no tā rodas ienākumi ziedojumu vai noteiktu maksājumu veidā.

3. Katram izpildītājam māksliniekam ir tiesība uz atlīdzību, ja viņu kā profesionālu uzaicina kādā publiskā sarīkojumā izpildīt mūzikas, skatuves vai literatūras darbus, ja sarīkojumam no tā rodas 2. pantā paredzētie ienākumi, un tie netiek nodoti trimdas kopības atzītiem fondiem.

4. No šais noteikumos minētiem tarifiem var atkāpties vienīgi ar līgumu, kas reģistrējams LCK.

5. Ja tarifos ir minēta autora honorāra likme par kādu pilnu darba formu, bet tiek izpildīta tikai kāda daļa, tad maksājama honorāra samērīga daļa. Ja tarifos kāda darba forma nav

minēta, piemērojama tuvākās radniecīgās formas likme.

6. Par prozas un drāmas tulkojumiem tulko-tājs saņem honorāru puslikmes apmērā, par dzejas tulkojumiem — oriģināliem paredzēto likmi. Cita autora prozas darba drāmatizējums uzskatāms par oriģinālu sacerējumu un kā tāds honorējams.

7. Autora honorāru darbiem, kas iznāk grā-matas veidā, nosaka apgāda līgums.

8. Par koncertos, teātra izrādēs un literāros sarīkojumos izpildītiem darbiem, ja uz tiem neattiecas autora tiesībās paredzētais noilgums, rīkotāji mēneša laikā no sarīkojuma dienas ie-maksā autora honorārus LCK, kas ietur sev par labu 10%, norēķinoties ar sasniedzamiem auto-riem mēneša laikā, ar pārējiem pēc iespējas. Norēķinu kontrolei rīkotājiem divu nedēļu lai-kā no sarīkojumu dienas jāiesūta LCK sīka programma ar autoru un izpildītāju vārdiem.

9. LCK ir tiesība izdot instrukciju pie šiem noteikumiem.

10. Noteikumi spēkā ar 1945. g. 15. decembri

II

Autoru honorāru un izpildītāju mākslinieku tarifu likmes

a) Mūzikas autoru honorāri:

1. Sīmfonijs DM 25,— līdz 50,—

2. Simfonisks tēlojums, uvertīra u. tml.	DM 10,— līdz 20,—
3. Orķestrū darbu mazās formas	„ 5,— „ 10,—
4. Pūtēju, salona un tautas instrumentu orķestriem domāto darbu lielās for- mas	„ 5,— „ 10,—
5. T. p. mazās formas	„ 3,— „ 5,—
6. Kamermūzikas darbu lielās formas	„ 10,— „ 20,—
7. T. p. mazās formas	„ 5,— „ 10,—
8. Instrumentālsolo ar vai bez orķestra lielās for- mas	„ 10,— „ 20,—
9. Instrumentālās miniā- tūras	„ 3,— „ 5,—
10. Darbi salona ansamblim	„ 25,— „ 50,—
11. Oratorijas un kantātes ar vai bez orķestra	„ 25,— „ 50,—
12. Oriģināldziesmas un caurkomponētas tautas dziesmas korim vai so- lo balsij	„ 3,— „ 5,—
13. Tautas dziesmas un kuplejas	„ 2,— „ 3,—
b) Rakstniecības autoru honorāri:	
1. Zinātniska lekcija, aka- dēmiska runa autora iz- pildījumā	DM 50,—
2. Populārzinātniska lekcija	„ 30,—
3. Prozas gabals	„ 10,— līdz 20,—

4. Dzejolis	„	1,—	„	2,—
5. Dziesmas teksts	„	2,—		
6. Lielo mūzikāli - vokālo darbu teksti	„	10,—	„	20,—
- c) Skatuves darbu autoru honorāri:
1. Par operas vai operetes mūziku un oriģināltekstu kopā 5—10% no sarīkojuma brutto ienākuma.
  2. Par lugu 5—10% no sarīkojuma brutto ienākuma.
- d) Rakstniecības, zinātnes un žurnalistikas autoru honorāri par iespiestiem darbiem (atkarībā no metiena):
1. Daiļproza par 30—40 rindu	DM	0,30 līdz	0,50
2. Dzeja par rindu	„	0,50	„ 1,—
3. Ievadraksts par rindu	„	0,30	„ 0,50
4. Zinātnisks apcerējums	„	0,30	„ 0,50
5. Feļetons	„	0,10	„ 0,30
6. Reportāža	„	0,10	„ 0,30
7. Kompilācija	„	0,10	„ 0,20
8. Informātīvi ziņojumi	„	0,05	„ 0,10
9. Organizāciju oficiāli ziņojumi, noteikumi, instrukcijas un tml.			bez honorāra
- e) Gleznotāju, tēlnieku un grafiķu autoru honorāri:
1. Gleznas reprodukcija	DM	20,— līdz	30,—
2. Grafisks zīmējums, kariatūra	„	5,—	„ 30,—

3. Foto attēli	„ 2,— „ 3,—
f) Izpildītāju mākslinieku atlīdzība (bez ceļa izdevumiem):	
1. Diriģenti par koncertu kopā ar nepieciešamiem mēģinājumiem	DM 50,— līdz 100,—
2. Instrumentāli un vokāli solisti, kamer-mūziķi	„ 30,— „ 100,—
3. Pavadītāji	„ 20,— „ 60,—
4. Orķestra mūziķi	„ 5,— „ 10,—
5. Mazu instrumentālu un vokālu ansambļu daļībnieki, kupletisti	„ 10,— „ 20,—
6. Aktieři un baletdejojāji	„ 25,— „ 75,—
7. Deklamātori, lektori	„ 25,— „ 50,—

INSTRUKCIJA PAR AUTORU HONORĀRU UN ALGAS NODOKĻA IEKASĒŠANAS UN IEMAKSAS KĀRTĪBU NO MĀKSLINIEKU HONORĀRIEM

Pieņemta LCK, 3. V 1947.

1. Par algas nodokļa atvilkšanu no izpildītāju mākslinieku honorāriem un autora honorāru iekasēšanu no koncertu, teātra izrāžu, literāru u. c. sarīkojumu organizētājiem — saskaņā ar LCK izdotiem tarifiem — kā arī šo summu iemaksu LCK Mākslas aģentūrai — ir atbildīga tā nometnes komiteja, kuŗas darbības rajonā notiek sarīkojums.

Piezīme: Par nometnes darbības rajonu šīs instrukcijas nozīmē jāsaprot nometne un nometnes apkārtnē, kurp sniedzas nometnes iemītnieku saimnieciskā vai kultūrālā rosība.

2. Iepriekšējā pantā minētā kārtībā iekasētās summas nometnes komiteja ik mēnešus katra mēneša pirmajās 10 dienās pārsūta LCK Mākslas aģentūrai. Nometnes komiteja nav tiesīga no iekasētām summām izdarīt jebkādas atvilkumus sev vai citām organizācijām par labu, vai arī aplikt ar kādiem vietējiem nodokļiem. Šai pantā minētā kārtībā nometnes komiteja iesūta LCK Mākslas aģentūrai arī:

a) algas nodokļa maksātāju-mākslinieku sarakstu, kuŗā uzrādīts maksātāja uzvārds, vārds un nodokļa summa,

- b) sarīkojumu programmas ar atzīmi, par kādu autoru darbiem un kādas summas nometnes komiteja iekasējusi.

Piezīme 1.: Ja kāds izpildītājs mākslinieks deklarē, ka viņa mēneša izpeļņa nesasniedz DM 60,—, tad no viņa honorāra algas nodoklis nav atvelkams, bet LCK Mākslas aģentūrai iesūtāmā algas nodokļa maksātāju sarakstā nometnes komiteja ieved to kā ar nodokli neapliktu personu, atzīmējot izmaksātās un neapliktās summas apmēru. Nodokļa pēcprēķināšanu šai gadījumā izdara LCK Mākslas aģentūra.

Piezīme 2.: Nometnes, kuŗām pasta satiksmes ierobežojumu vai citu apstākļu dēļ nav iespējams ik mēnešus norēķināties ar LCK Mākslas aģentūru, vienojas ar to par citu norēķināšanās kārtību.

3. Lietderības labā LCK Mākslas aģentūra var arī tieši iekasēt maksājumus no atsevišķiem autoru honorāru un algas nodokļu maksātājiem, par to ziņojot attiecīgai nometnes komitejai.

4. Par tādu sarīkojumu autoru honorāru un algas nodokļa iekasēšanu un iemaksu LCK Mākslas aģentūrai, ko plašākam novadam organizē īpašas rīcības komitejas, tās atbild un norēķinās pašas ar LCK.

5. Ar algas nodokli nav apliekami radošo mākslinieku ienākumi no autoru honorāriem.

6. Šī instrukcija spēkā ar 1947. g. 1. maiju.

NOTEIKUMI PAR DOKUMENTU GLABĀŠANU UN NOZĪMI ZAUDEJUŠU DOKUMENTU IZNĪCINĀŠANU

Pieņemti LCP, 23. IX 1946.

I

Vispārīgi noteikumi

1. Par dokumentu glabātavu pareizu iekārtu, dokumentu glabāšanu un nodošanu Bēgļu dzīves arhīvam resp. iznīcināšanu šo noteikumu paredzētā kārtībā ir atbildīga attiecīgās pārstāvības vadošā amatpersona.

2. Instrukcijas pie šiem noteikumiem var izdot LCK.

3. Šie noteikumi stājas spēkā ar publicēšanas dienu.

II

Dokumentu šķiras

4. Dokumentus vēlams šķirot šādi:

- a) normatīva rakstura dokumenti, kas dod vadlīnijas darbam, un statistiski pārskati,
- b) vispārēja rakstura dokumenti,
- c) finanču un grāmatvedības dokumenti.

5. Aktu saraksta sastādīšana atstāta 1. p. minētās amatpersonas ziņā. Aktu sarakstam jābūt tā sastādītam, lai vienā aktī neietilptu dažādu šķiru dokumenti.

III

Dokumentu uzglabāšana un iznīcināšana

6. Neierobežotu laiku uzglabājami šādi dokumenti:

- a) 4. p. a pkt. minētie dokumenti,
- b) apstiprinātie budžetu un izpildījuma pārskati,
- c) dokumenti ar vēsturisku nozīmi.

7. 6. p. minētie dokumenti, ja tie nav vajadzīgi darbam un ir akceptēti no attiecīgām revīzijas instancēm, iesūtāmi LCK Bēgļu dzīves archīvam.

8. 6. pantā neminētie dokumenti uzglabājami vismaz 6 mēnešus, bet kases dokumenti, virsgrāmatas, palīga grāmatas, kases žurnāli un kases grāmatas vienu gadu no jaunākā ieraksta. Vecākus dokumentus, ja tie zaudējuši nozīmi, var iznīcināt, ievērojot tālāk noteikto kārtību.

9. Nozīmi zaudējušu dokumentu iznīcināšanai sastādāma komisija, kurā bez 1. p. minētās amatpersonas vai viņas pilnvarotās personas ietilpst:

- a) tā amatpersona, kuŗas kompetences dokumenti paredzēti iznīcināšanai,
- b) revīzijas komisijas loceklis.

10. LCK revīzijas nozarei un Bēgļu dzīves archīvam ir tiesības jebkuŗu dokumentu izņemt no iznīcināmo dokumentu skaita.

11. Kuŗa vai līdzīgos nepārvaramas varas gādījumos, ja dokumentu tālāka uzglabāšana vairs nav iespējama, par iznīcināšanu lemj 1. p. minētā amatpersona.

12. Par iznīcināmiem dokumentiem sastādāms akts, kas nododams LCK Bēgļu dzīves archīvam.

LCP un LCK
SVARĪGĀKIE LĒMUMI

LEMUMS PAR JAUNATNES AUDZINĀŠANU

LCP, 23. IX 1946.

1. Jāsaskaņo jaunatnes organizāciju un skolu darbība, lai netraucētu skolas darbu un nepārslogotu jaunatni ar nodarbībām.

2. Jaunatnes audzināšanā pirmā vieta piešķirama vecākiem un skolai.

3. Jaunatnes organizācijas uz vietām sadarbojas ar latviešu pārstāvības organiem.

4. LCK izglītības-kultūras nozares vadītājam jāuzņemas iniciatīva latviešu jaunatnes un sporta organizāciju ciešākai piesaistīšanai Latviešu Centrālajai Komitejai.

5. Jālūdz jaunatnes organizācijas piegriezt lielāku vērību latviskā gara izkopšanai, audzinot jaunatni latviskā garā.

6. Jāpiegriež vērība latviešu dziesmu, teiku un pasaku pasaules nozīmei latviskā gara izkopšanā. Pievērst pienācīgu vērību latviskai mūzikālai audzināšanai, izmetot visu kaitīgo un izceļot patiesi latvisko.

7. Jāpiegriež galvenā vērība personu izvēlei jaunatnes audzināšanā, kas spētu jaunatni vadīt iepriekš minētā virzienā.

LĒMUMS PAR DARBA PIENĀKUMU

LCP, 23. IX 1946.

1. LCP atzīst, ka katra darba spējīga tautieša pienākums ir iesaistīties darbā, mācīties ārudus un valodas. Sievietes-mātes darbs ģimenē ir atzīstams par pilnvērtīgu darbu.

2. Nometņu vadībām jārod darba iespējas un jāorganizē darbs dažādu pasākumu veidā.

3. Nometnes iekšējos darbos iesaistāmi galvenā kārtā tie, kas nav saistīti pastāvīgā darbā vai ārodu apmācībās.

4. Lielākās grupās nodarbinātie organizējami darba kopā (arteļos) un darba kooperatīvos.

5. Atbalstāma kooperatīvā un privātā uzņēmība.

LCP LĒMUMS PAR NOZIEDZĪBU APKA- ROŠANU

LCP, 4. III 1948.

Visi noziegumi nometnēs apkaļojami ar visasākiem līdzekļiem, neizslēdzot pat nodošanu militārām tiesām un darot zināmu izceļošanas komisijām, noziedzīgo personu izslēgšanai no iespējas emigrēt.

LĒMUMS PAR LPF PADOMES SASTĀVU

LCK, 7. X 1948.

LCK nolēma: pamatojoties uz LPF pamatnoteikumu 4. p., uzaicināt piedalīties LPF padomē, sūtot pa vienam pārstāvim, šādas organizācijas un institūcijas:

1. „Daugavas Vanagu” biedrību,
2. Latviešu jaunekļu (jaunavu kristīgo savienību) YMCA, YWCA,
3. Centrālo gaidu un skautu organizāciju,

4. Latviešu sieviešu apvienību,
5. Latvijas sarkanā krusta biedrību,
6. Latviešu kooperatīvu centrālo savienību,
7. Latviešu studentu centrālo padomi,
8. Latviešu mākslinieku apvienību.

Piezīme: Ar balstiesībām fondu padomē ņem dalību arī viens LPF valdes pārstāvis.

LĒMUMS PAR MANTOJUMA LIETU KĀRTOŠANU

Pieņemts LCP, 8./9. VII 1948.

Lai mazinātu grūtības mantojuma lietu kārtšanā emigrācijā, LCP nolēma:

atzīt, ka Latvijas civillikuma 723. p. noteikumus iespējams pielietot nevien tad, kad mantojums, vai tā sastāvdaļas jau atrodas mantnieka rokās, bet arī, ja viņš to pārņem no jebkura pagaidu glabātāja (turētāja).

Latvijas civillikuma 723. pants skan šādi:

Mantniekam, kuŗa rokās atrodas mantojums, vai tā sastāvdaļas, jā rūpējas par tiem tāpat kā par savu mantu. Bet ja viņš kautko no mantojuma izlieto savām vajadzībām, tad viņam par to jānorēķinās ar līdzmantniekiem.

LĒMUMS PAR LATVIEŠU TRIMDAS ORGA- NIZĀCIJU REĢISTRĒŠANĀS PIENĀKUMU

LCP, 8./9. IV 1948.

LCP nolēma: uzaicināt visas trimdā pastāvošās organizācijas reģistrēties LCK, uzrādot valdes sastāvu un piesūtot statūtus.

LĒMUMS PAR PIEDERĪBU PIE LATVIEŠU TRIMDAS KOPIBAS

LCK, 18. XII 1948.

1. Latviešu trimdas kopības dalībnieku pienākums ir pildīt saistības, kas uzliktas ar LCP un LCK lēmumiem.

2. Latviešu pārstāvības institūciju atbalsti sniedzami pirmām kārtām tiem trimdas kopības dalībniekiem un to ģimenēm, kuŗi kārtīgi pildījuši savus pienākumus pret trimdas kopību.

LĒMUMS PAR LCP UN LCK OFICIOZU

LCK, 20./21. VIII 1948.; LCP, 5./6. X 1948.

LCK nolemj par oficiozu turpmāk izlietot BCP latviešu pārstāvības izdoto laikrakstu „Nedēļas Apskats”.

LCP, pievienojoties LCK lēmumam, nolēma „Nedēļas Apskatu” izlietot arī kā LCP oficiozu.

LĒMUMS PAR SAVSTARPĒJO PALĪDZĪBU IZCEĻOŠANĀ

LCK, 5. X 1948.

Lai sagādātu iespēju izceļot arī veciem, slimiem, ģimenēm bez apgādniekiem, kā arī tiem tautiešiem, kas šobrīd neietilpst nevienā izceļošanas schēmā, LCK nolemj:

1. Uzaicināt ikvienu tautieti vai ģimeni, kas jau izceļojusi, vai tuvākā laikā izceļos, uzņemt gādību par otru ģimeni, vai vieninieku, kam izceļošanas iespēju nav, lai galvojuma, vai citā ceļā tas varētu sekot uz jauno dzīves vietu.

2. Starplaikā šai ģimenei, vai vieniniekam sniedzama morāla un materiāla palīdzība.

3. Nometnēs populārizējama ideja par individuālas aizgādības un aizbildnības nodibināšanu izceļošanas sekmēšanai.

LCP LĒMUMS EMIGRĀCIJAS JAUTĀJUMĀ

LCP konstatē, ka visi latviešu trimdinieki Vācijā un Austrijā vēlas atstāt šīs zemes un apmesties zemēs, kur viņiem būtu nodrošināta normālas dzīves eksistence. Lai to panāktu, LCP uzdod LCK:

1. Darīt visu iespējamo, lai grozītu līdzšinējo emigrācijas politiku tās valstīs, kuŗu emigrācijas politikas pamatā ir darba spējīgo indivīdu izlases princips, kas skalda ģimenes un atstumj darba nespējīgos un daudz bērnu un bezapgādnieku ģimenes, un ir tādēļ par šķērsli DP problēmas atrisināšanai emigrācijas ceļā. Līdzšinējās kārtības vietā būtu liekami kristietības, humanitātes un ģimeņu saglabāšanas principi.

2. Jau tagad nekavējoties aktivizēt visu tautiešu pārvietošanu uz katru citu latviešiem piemērotu zemi, sevišķi Eiropā.

LCP PIENĒMTĀS TĒZES KĀ PAMATPRINCIPI LNP STATŪTIEM

LCP, 8./9. IV 1948.

1. Jaunā organizācija ir vienīgais augstākais latviešu trimdas organs, kuŗš visus jautājumus izlemj patstāvīgi savu statūtu kārtībā.

2. Organizāciju ievēlētie pārstāvji ir pastāvīgi, neatkarīgi un pilntiesīgi locekļi savam pilnvaru laikam.

3. Jaunā organizācija savai darbībai var izbīdīt pastāvīgu eksekutīvu.

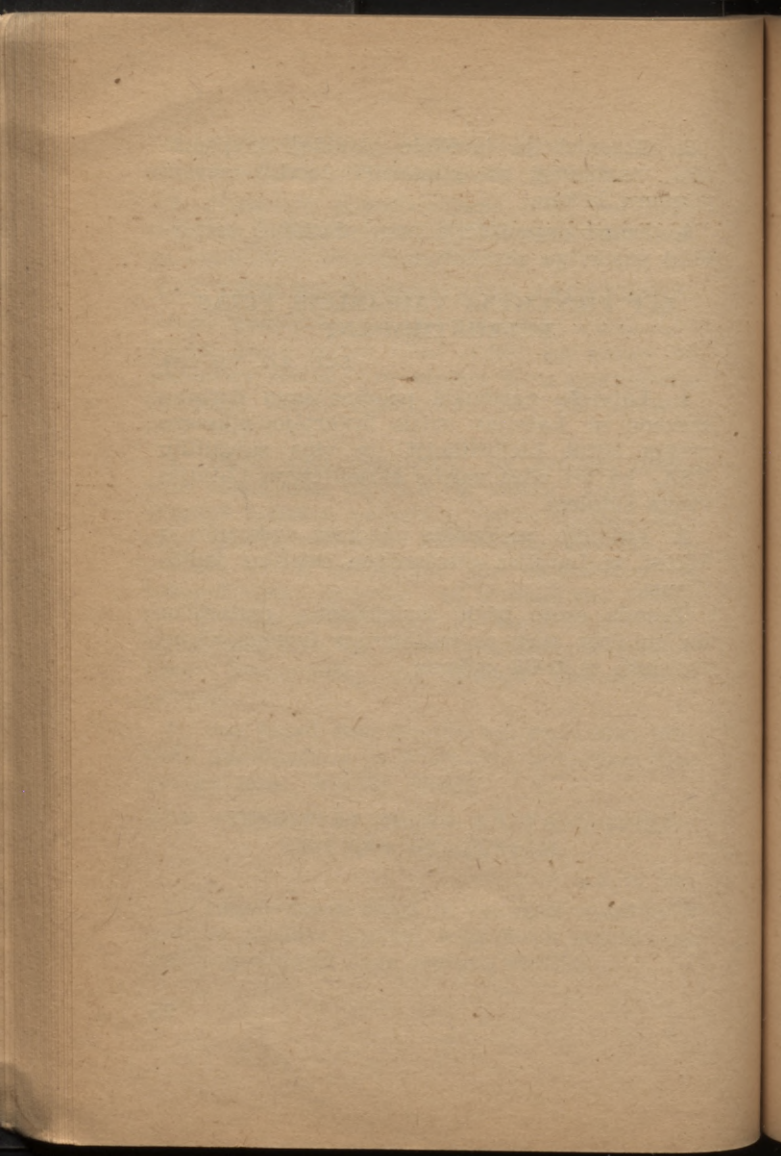
LCP PIENĒMTĀS VADLĪNIJAS VIŅAS DELEGĀTIEM LNP

LCP, 8./9. VII 1948.

1. Latviešu nacionālā padome savu darbību saskaņo ar Latvijas valsts ārkārtējo pilnvaru nesēju sūtni Lielbritānijā un viņa substitūtu USA, kā arī citās valstīs akreditētiem Latvijas valsts sūtniem.

2. Latviešu nacionālās padomes uzdevums ir kārtot ar Latvijas atbrīvošanu saistītus jautājumus.

Trimdā esošo bēgļu izvietošanas, materiālas un kultūras aprūpes jautājumus turpina kārtot Latviešu centrālā padome.

PIELIKUMS

LATVIEŠU NACIONĀLĀS PADOMES STATŪTI

Pieņemts LCP, 8./9. IV 1948.

1. Latvijas atbrīvošanai, tautas saglabāšanai un latviešu organizāciju sadarbībai nodibinās Latviešu nacionālā padome (LNP).

2. Padomē (LNP) var piedalīties ar saviem delegātiem latviešu organizācijas, kas atzīst 1922. g. Latvijas satversmi par spēkā esošu.

3. LNP darbojas, neskaņot tiesības, kādas ir, saskaņā ar Latvijas valsts 1922. g. satversmi, valsts augstākiem orgāniem vai kādas Latvijas valdība ir piešķīrusi ārkārtējo pilnvaru nesējiem.

4. Lietu kārtošanai un izlemšanai sasaucama delegātu sapulces pēc vajadzības, bet ne retāki kā divas reizes gadā. Delegātu sapulces sasauc prezidijs. Tās sasaucama arī, ja to prasa $\frac{1}{4}$ padomes delegātu.

5. Kā izpildu orgānu delegātu sapulce izvēl no sava vidus prezidiju 9 personu sastāvā, pa 2 no Latvijas centrālās padomes, Latviešu centrālās padomes, kaņavīru organizācijām un 3 no pārējām organizācijām.

6. Delegātu sapulcē jautājumi izlemjami ar $\frac{2}{3}$, bet prezidijā ar vienkāršu klātesošo balsu vairākumu. Prezidijā, balsīm līdzīgi daloties, izšķir sēdes vadītāja balsi.

7. Delegātu sapulces vadībai ievēlams priekšsēdis, viņa biedrs un sekretārs. Delegātu sa-

pulce ir pilntiesīga, ja tajā piedalās vismaz puse no delegātu skaita. Prezidija sēdes ir pilntiesīgas, ja sēdē bez vadītāja piedalās vēl 4 locekli.

8. Delegātu sapulcē var piedalīties sekojošais delegātu skaits:

1) Latviešu centrālai padomei	12
2) Latvijas centrālai padomei	12
3) karavīru organizācijām	12
4) Kurzemniekiem	3
5) Baltijas universitātei	1
6) Latviešu studentu savienībai	1
7) augstākāje baznīcas pārstāvji emigrācijā	4
8) Pretestības kustībai	2
9) presei	1
10) Latvijas sarkanam krustam	1
11) Baltiešu sieviešu padomei	2
12) kooperatīviem	2
13) lauksaimniekiem	1
14) Latviešu tautas apvienībai	1
15) atsevišķu zemju delegāti no zemēm, kuŗas nav pārstāvētas Latviešu centrālā padomē, pēc kvotas:	
1000—2000	1 delegāts,
2001—5000	2 delegāti,
un pa vienam delegātam uz katriem tālākiem 5000 tautiešiem.	

Piezīme 1.: Organizāciju ievēlētie pārstāvji ir neatkarīgi savā pilnvaru laikā, kuŗu nosaka mandātu devējs, un tie darbojās tālāk līdz jauna delegāta ievēlēšanai.

Piezīme 2.: Jaunu organizāciju delegātu uzņemšana piekrīt padomes delegātu sapulcei.

Piezīme 3.: Zemes, kurās nedzīvo kvotas minimālais skaits, var sūtīt uz LNP delegātus bez balstiesībām.

9. Ar padomdevēja tiesībām delegātu sapulcēs var pieaicināt padomes darbības veicināšanai nepieciešamās personas.

10. Tuvākus noteikumus par LNP darbību izstrādā prezidijs un apstiprina delegātu sapulce.

LCK KĀRTĪBAS RULLIS

Pieņemts LCK, 14. II 1949.

I. LCK plēnums un zonu delegācijas

1. LCK plēnums kā trimdas kopības izpildorgans izstrādā plānus trimdas kopības praktisko interešu nodrošināšanai un garīgai aprūpei, sadala šo darbu starp nozarēm, kā arī starp centrāliem un vietējiem organiem, dod tās iestādījumiem un amatpersonām vadlīnijas un atsevišķus uzdevumus, uzrauga un saskaņo dažādās institūcijās norītošo darbu, izšķir kompetences un piekritības neskaidrības, ieceļ un atceļ noteikumus paredzētos pārstāvības organus un amatpersonas, kā arī LCK pakļautos tehniskos darbiniekus, ierosinot vajadzības gadījumos to nodošanu tiesai un veic citus LCK piekritīgos uzdevumus.

2. LCK zonālās delegācijas darbojas Rietumvācijas britu un amerikāņu zonās un savā darbībā piemērojas 1. p. izteiktiem principiem un noteikumiem.

Delegācijas veic LCK vārdā tos uzdevumus, kam piemīt zonāla nozīme sakarā ar attiecīgās zonas apstākļiem, kā arī okupācijas un vācu iestāžu vai starptautisko organizāciju izdotiem aktiem.

Piezīme 1.: LCK amerikāņu zonas delegācija aprūpē arī franču okupācijas joslā un Austrijā novietoto trimdas kopības daļu.

Piezīme 2.: Baltijas Centrālās Padomes latviešu pārstāvji bauda LCK locekļu tiesības.

II. LCK amatpersonas

3. LCK priekšsēdis, nesot atbildību par LCK darbību visumā, ir tiesīgs nodot LCK plēnuma izlemšanai jebkuŗu jautājumu, starpsēŗu laikā dot LCK amatpersonām norādījumus, reprezentēt LCK un veikt citus no viņa amata vai plēnuma uzdevumiem izrietoŗus pienākumus. Priekšsēdim pakļauta LCK kancleja, un citas dienesta vietas, kas nav iekļautas LCK nozarēs. LCK priekšsēŗa kā LCK plēnuma sēŗu vaditāja tiesības un pienākumi rēŗulēti noteikumos par LCK sēŗu kārtību.

Piezīme: LCK priekšsēdi atvieto vicepriekšsēdis pēc priekšsēŗa uzaicinājuma vai LCK uzdevumā. Ja priekšsēdis kavēts pildīt savus pienākumus un nav nozīmējis vietnieku, tad līdz LCK sēŗei priekšsēŗa pienākumus izpilda gados vecākais vicepriekšsēdis.

4. LCK delegācijas vaditājs — vicepriekšsēdis vada delegācijas darbu, reprezentē delegāciju, kāŗto zonā novietotās trimdas kopības daŗas administratīvos jautājumos, un ŗai plāksnē pārrauga un dod saistoŗus norādījumus zonā novietotiem LCK apgabalu pārstāvjiem, kā arī vietējiem pārstāvības orgāniem un amatpersonām.

Delegācijas vadītājam-vicepriekšsēdim pakļauta delegācijas kanceļa un pie delegācijas pastāvošās dienesta vietas, kas nav iekļautas LCK nozarēs.

5. LCK locekļi — nozaļu vadītāji, nesot atbildību par nozares darbību, LCP un LCK izdoto aktu un pieņemto vadlīniju robežās, kā arī ievērojot LCK priekšsēža norādījumus, vada nozares. Kā LCK plēnuma resp. delegācijas locekļi nozaļu vadītāji līdzdarbojas minētās kolēģijās. Viņu tiesības un pienākumus šai ziņā nosaka LCP statūti un LCK kārtības rullis daļā par LCK sēžu kārtību.

Piezīme: Nozares vadītāja vietnieks atvieto nozares vadītāju, vada patstāvīgi kādu nozares sektoru vai vada nozari zonas apmērā, atkarībā no LCK lēmumiem vai nozares vadītāja direktīvām.

6. LCK apgabalu pārstāvji ir LCK un tās nozaļu pārstāvētāji apgabalos; tie iedzīvina centrālo institūciju lēmumus, seko to izpildīšanai un par novērojumiem ziņo LCK un tās nozarēm.

Piezīme: LCK apgabala pārstāvis Austrijā ir LCK loceklis.

7. LCK nozarēs ietilpstošo nodaļu vadītāji, biroju pārziņi, kanceļu priekšnieki, Bēgļu dzīves archīva pārziņis, Mākslas aģentūras vadītājs un citas līdzīgas amatpersonas ir LCK tehniski darbinieki, kas savā darbā saņem instruk-

cijas un vadlīnijas no LCK nozaļu vadītājiem vai amatpersonām, kam tie ir pakļauti.

8. LCK priekšsēdis paraksta LCK dokumentus, ja to saturs zīmējas uz visas LCK darbu, vai tajā ietverti principiālas dabas jautājumi, kam sakars ar 3. p. minēto LCK priekšsēža atbildību par LCK darbu visumā. — Pārējos LCK dokumentus paraksta LCK delegāciju vadītāji-vicepriekšsēži, nozaļu vadītāji, LCK apgabalu pārstāvji un citas amatpersonas savu kompetenču robežās.

LCK amatpersonas savu kompetenču robežās var slēgt darījumus ar vērtību virs DM 1000,— tikai ar iepriekšēju revīzijas nozares atsauksmi.

III. LCK nozares

9. LCK izglītības-kultūras nozare izstrādā plānus skolu tīkla noorganizēšanai un izglītības un kultūras veicināšanai, rūpējas par šo plānu realizāciju, uzrauga skolas no to pavidagoģiskās vadības un darbības saskaņošanas viedokļa, cenžē pavidagogus, ieceļ noteikumos paredzētās amatpersonas un veic citus ar izglītību un kultūru saistītus LCK uzdevumus.

Izglītības-kultūras nozarē ietilpst Mākslas aģentūra.

10. LCK juridiskā nozare izstrādā projektus LCP un LCK izdodamiem normatīviem aktiem, kōdificē pēdējos, konsultē LCP un LCK juridiskos jautājumos, dod slēdzienus un atzinu-

mus par citu nozaļu aktiem, par cik tie satur juridiskus jautājumus. Skaidro bēgļu tiesiskās aizsardzības jautājumus, izplata informāciju par tiem un veic citus ar juridiskām problēmām saistītus LCK uzdevumus.

11. LCK saimniecības nozare izstrādā LCK saimniecības plānus un rūpējas par to izpildīšanu, sastāda un LCK uzdevumā ceļ priekšā LCP apstiprināšanai LCK budžetus un pārrauga budžetu izpildīšanu, gādā par LCP un LCK noteikto maksājumu iekasēšanu, glabā LCK līdzekļus un pārziņ to izlietošanu, pārziņ bēgļu centrālo iestāžu mantu un grāmatvedību un veic citus LCP un LCK noteiktus saimnieciskus uzdevumus.

12. LCK labklājības nozare rūpējas par trimdas kopības dzīvā spēka saglabāšanu un labklājību, it sevišķi par to kopības daļu, kas nav spējīga nodrošināt savu eksistenci trimdā. Šim nolūkam nozare organizē ārodu apmācības kā tālākās emigrācijas vajadzībām, tā arī izvietojoties Eiropā, veicina novietošanos darbā, bet darba nespējīgiem un materiālās grūtībās nonākušiem nodrošina iespējamo palīdzību.

13. Aprūpes nozare rūpējas par tiem trimdas kopības dalībniekiem, kas nebauda DP apgādi, kā arī veic citus LCP un LCK noteiktus aprūpes uzdevumus.

14. LCK informācijas nozare vāc LCK un trimdas kopībai nepieciešamo informāciju svešumā un dzimtenē, sniedz informāciju latviešu

organizācijām, Latvijas un cittautu autoritātēm, bēgļu saimei un preseī, pārzin trimdas dzīves vispārīgo statistiku, skaidro emigrācijas problēmas, pārrauga trimdas presi, izdevniecību lietas, pārzina Bēgļu dzīves archīvu un veic citus LCK uzdevumus informācijas un propagandas lietās. Informācijas nozare sadalās šādās darba vienībās: vispārīgais birojs, Latvijas nodaļa, ārzemju nodaļa, preses nodaļa, trimdas nodaļa un Bēgļu dzīves archīvs.

15. LCK revīzijas nozare uzrauga LCP darbības lokā pastāvošās organizācijas un to pasākumus no likumības un lietderības viedokļa. Šai nolūkā revīzijas nozarei tiek dotas tiesības pēc pašas iniciatīvas, kā arī LCP vai LCK uzdevumā pārbaudīt jebkuŗu no šai pantā minētām institūcijām kā saimnieciskā, tā arī organizatoriskā plāksnē, ziņojot par nozares darba rezultātiem LCK tekoši, bet LCP ne retāk kā 2 reizes gadā.

IV. LCK plēnuma un zonu delegāciju sēžu kārtība

16. LCK sēdes sasauc un vada priekšsēdis vai saskaņā ar piezīmi pie 3. p. — vicepriekšsēdis, nosakot un paziņojot LCK locekļiem sēdes vietu un laiku, kā arī darba kārtību, kuŗu LCK var grozīt vai paplašināt. LCK ārkārtējās sēdes priekšsēdim ir jāsasauc, ja to pieprasa LCP prezidijs vai 3 LCK locekļi.

17. LCK sēdēs ar balstiesībām piedalās priekšsēdis, vicepriekšsēži un LCK locekļi, bet bez balstiesībām citas personas, kuŗas uz sēdēm uzaicina priekšsēdis resp. delegāciju vadītāji — vicepriekšsēži. Nepiedalīšanās LCK sēdēs pieļaujama tikai attaisnojošu apstākļu dēļ.

LCK tiesīga pieņemt lēmumus, ja sēdē piedalās vismaz puse no LCK balstiesīgiem locekļiem, ieskaitot priekšsēdi, vai saskaņā ar piezīmi pie 3. p. — vicepriekšsēdi.

18. LCK noklausas priekšsēža, vicepriekšsēžu un nozaŗu vadītāju ziņojumus, kuŗiem rēģulāri jāietilpst LCK darba kārtībā. Ziņojums var izpalikt, ja nozaŗes darbs tiek pietiekoši apskatīts darba kārtības citos punktos.

Pēc debatēm LCK pieņem lēmumus, atklāti balsojot ar vienkāršu balsu vairākumu; balsīm līdzīgi daloties, izšķiroša ir sēdes vadītāja bals. Uz sēdes vadītāja vai LCK sēdes 3 bals tiesīģu dalībnieku pieprasģjumu LCK balso aizklāti.

19. LCK sēģu norise, ziņojumu būtģba, pieņemtie lēmumi, atsevišķas domas etc. jāprotokolē. Protokolu raksta LCK kanceģjas priekšnieks vai sēdes vadģtāja uzaicināta cita amatpersona. Protokolu pieņem vienā lasģjumā sēdes beigģs vai tuvģkā sēdē un paraksta sēdes vadģtģjs un protokolģtģjs.

20. LCK lēmumus izģpilda piekritģģā amatpersona, bet ja lģmums neieģļaujģ nospraustģs nozaŗu kompetencģs un jģ izģpildoģo amatper-

sonu nav izraudzījusi LCK, tad LCK priekšsēdis vai kāda viņa nozīmēta amatpersona.

Par LCK lēmumu izpildīšanu atbildīgām amatpersonām jāziņo LCK. Ne retāk kā 4 reizes gadā LCK kanceļijas priekšnieks ziņo par neizpildītiem lēmumiem.

21. Delegāciju sēžu kārtībai ir attiecīgi piemērojami 16.—20. p. p. noteikumi. Ja delegācijas sēdē piedalās LCK priekšsēdis, tad sēdi vada viņš.

V. Spēkā stāšanās

22. LCK kārtības rullis stājas spēkā 1949. g. 15. februārī.

Ref:

PWDP/2304/EMP(Sec)

PW & DP Division
Zonal Executive Offices,
66 HQ C. C. G. (BE),
LEMGO,
B. A. O. R., 15.

Ref:

IRO/513/ADC & M

400 PCIRO,
LEMGO,
B. A. O. R., 15.

25. November, 1947

SUBJECT:

Notes for guidance of Welfare Officials

1. The attached copies of notes for guidance of Welfare Officials prepared jointly by PCIRO and PWDP Division are forwarded.

2. It is requested that the widest possible distribution may be given to this document, and addressees are instructed to ensure that all officials, including DP Welfare Workers engaged in Welfare work amongst DPs are in possession of a copy.

D. Davis,
for Chief, PW & DP Division.

T. Jamieson,
A/D Care and Maintenance
for Zone Director
400 PCIRO HQ.

NOTES ON WELFARE FOR THE GUIDANCE OF DPACCS COMMANDERS, VOLUNTARY SOCIETIES AND DP WELFARE WORKERS

The welfare of the Displaced Person is primarily the responsibility of DPAC & R Det Commanders who will obtain all possible assistance and advice from PC/IRO, Voluntary Societies & DP Welfare Workers.

Introduction

Welfare services are essential to the well-being and morale of the Displaced Persons and to their preparation for future life.

The primary task in the effective carrying out of the Welfare Programme is to delegate in the main the executive work to the Displaced Persons themselves, and to assist them in every way possible by giving them advice, guidance, encouragement and personal assistance.

Welfare Committees & Welfare Workers.

A Welfare Committee and trained Welfare Workers in each camp are indispensable for the actual welfare work. The Welfare Committee represents the interests of the camp population in all welfare matters. It guides and controls the work of the D. P. Welfare workers in accordance with the directions and advice of the Voluntary Society worker and co-ordinates the activities of all other welfare groups and committees (e. g. YMCA/YWCA etc.). The

Voluntary Society Worker is directly responsible for the welfare activities of the camp, and Welfare Committees and D. P. Welfare Workers should therefore always deal with him/her on welfare matters, which he/she will in turn report to the respective PW & DP and IRO officers concerned.

The welfare workers (preferably trained in Welfare Courses held at the YMCA Training Centre for the British Zone at Neustadt near Wunstorf) carry out the actual welfare work guided, directed and personally assisted by the Voluntary Society worker and the Welfare Committee. The suggested ratio for D. P. Welfare Workers is as follows: —

- (1) for large camps with a population of one nationality: 2 Welfare workers for every 500 inhabitants.
- (2) for camps with a population of different nationalities: 2 Welfare workers for every 500 inhabitants of each nationality.

Welfare Activities.

1. General Welfare

(i) Care and Maintenance

Surveillance of and safeguarding the welfare interests in:

- (a) Housing and accommodation conditions.
(Copies of accepted standard of accommodation to be supplied to all Voluntary Society Welfare Workers).

(b) Food

Arrangements for children's special feeding and advice on the use of supplies. Reports to the DPACS Commander and to the Regional IRO Nutrition Officer on shortages and defective supplies.

- (c) Assist with advice as to equitable distribution of clothing and amenity supplies, except such BRCC or other supplies which are distributed solely at the discretion of those concerned. Such supplies to be used to supplement CCG and IRO supplies.

- (d) Hygiene and moral standing.

(ii) Community Life

Guidance and co-ordination of

- (a) Activities such as lectures, concerts, theatre performances, folk-songs, folk-dances, exhibitions of art and handicrafts, etc.
- (b) Physical culture and sports activities.
- (c) Activities of clubs, groups and committees for entertainment, study, Voluntary Welfare work, etc.
- (d) Recommending & assisting where possible in the provision of facilities for education, cultural and religious purposes.

2. Child Welfare

Co-operation with Search Officers in the care of unaccompanied children found in camps, and

assistance in the care and documentation of long term and short term care of children.

3. Education

The Displaced Persons Education is a C. C. G. responsibility. The implementation of Policy Instruction No. 8 on Education, dated 9 April 1947, will result in the formation of Land Education Boards, which in the near future will assume the supervision and administration of all D. P. schools and educational establishments.

It is important that besides this technical supervision, the interests of the Displaced Persons in the educational field are safeguarded from a Welfare point of view and that there is no discrimination against them.

4. Children's Education

- (i) Ensuring and assisting in provision of adequate facilities for:
  - (a) Nursery and kindergarten schools for the age group 4—6 years.
  - (b) Elementary schools for the age-group 6—14 years and as far as necessary for children up to 16 years in cases of interruption of elementary school education by war.
  - (c) Secondary schools for those children who have the ability and desire to continue their education.
  - (d) Evening schools for the education of those children and adolescents who for

various reasons are not able to attend day-schools.

- (ii) Assist in the control of school attendance.
- (iii) Supervision of the effective operation of schools and recommendations for consolidation of uneconomical school-units.

5. Adult Education

- (i) Encouragement and guidance of educational activities for the purpose of broadening the general knowledge and out-look of the Displaced Persons.
- (ii) Arrangement of courses for illiterates.
- (iii) Arrangement of courses in suitable languages. The languages most useful for resettlement purposes will be indicated by PCIRO.
- (iv) Promotion of orientation lectures and film performances on conditions in home-countries and possible countries of resettlement.
- (v) Encouragement of discussions on matters of general and communal importance and interest.

6. Vocational Training

This is important and essential part of the Welfare Programme and of a high and abiding value for the future life of the Displaced Persons provided it is carefully considered in relation to employment and resettlement possibilities.

It is the responsibility of the Welfare organisation in the camps:

- (i) To be fully informed about all young D. Ps up to the age of 18 years who are not attending schools. They should be interviewed and in accordance with their abilities be encouraged to learn a trade or profession. They should be given all assistance in:
  - Applying for admission to German trade schools.
  - Applying for admission to authorised Regional or Zonal D. P. training schools or projects.
  - Joining local training courses.
  - Taking up apprenticeship with German firms or factories.
- (ii) To carry out a survey and register all handicapped and disabled persons and make plans for their retraining.
- (iii) To investigate the possibilities for retraining professional and other categories of people for resettlement purposes.
- (iv) To give the widest publicity and all available information on vocational training possibilities to all concerned.
- (v) To supervise local camp courses and direct their operation in accordance with regulations laid down.
- (vi) To supervise camp workshops and cottage industries and to make full use of such establishments for training and re-training purposes.

- (vii) To ensure that all vocational training activities are directed towards future employment and/or resettlement.

7. Youth Movements

In view of the implement of policies relevant to the control of D. P. youth movements it will be necessary to keep in close touch with the leaders and organisers of accredited youth movements, youth groups etc. and to guide and co-ordinate their activities. Youth movements are of a great value towards youth education and every possible assistance should be given in developing plans of operation, in organising training courses, camps, youth leadership courses, conferences and in obtaining suitable accommodation for meetings and training purposes.

8. Special Services

There are several categories of Displaced Persons for which special assistance on an individual basis is required, such as handicapped and aged people, widows, women with children and unmarried mothers.

Special Welfare Services might include the following:

- (i) Assistance and advice to unmarried mothers towards the solution of their problems.
- (ii) In conjunction with Medical services.
Enlightenment of adolescents on sexual problems.

- (iii) Guidance and advice to pregnant women and young mothers.
- (iv) Assistance, guidance and advice on education of difficult children.
- (v) Entertainment and occupation of school children after school hours.
- (vi) Care of neglected children.
- (vii) Care of handicapped, disabled and aged people.

The above activities should be co-ordinated in consultation with medical and nursing personnel and educational authorities.

9. **Spiritual Welfare**

- (i) Assistance should be given in obtaining adequate facilities for regular religious services.
- (ii) The camp priests should be invited to participate in the practical camp welfare work and particularly with special problems.

NOTE: Advice on Religious matters can be obtained from the D. P. Religious Affairs Advisors, PW & DP Division, ZEO LEMGO.

10. **Hospital Welfare**

The welfare of hospital patients by regular visitation and arrangement of entertainments.

Assistance should be given in the control of supplementary food and amenity supply distribution.

11. Prison Welfare

If specially requested by IRO, prison visiting may be undertaken by Vol. Socs. Welfare workers in accordance with the regulations laid down and facilities granted by C. C. G. Legal Branch. This must in no way interfere with their normal welfare work. Except in very special cases the role of BRCC Voluntary Societies Welfare workers will be restricted to ensuring that the families of DP prisoners are looked after and kept informed of the prisoners' location.

The services of other Voluntary Societies might include:

- (i) Provision of books, games, occupational materials, clothing and welfare amenities.
- (ii) Facilities for spiritual welfare to all denominations.
- (iii) Individual interviews.
- (iv) Assistance to and care of relatives of the prisoners.
- (v) Ensuring and assisting if possible in after-care and rehabilitation of the prisoners upon release.

12. Individual Counselling

- (i) Information Bureau

The Information Bureau is invaluable for the purpose of:

Enabling the Displaced Persons to discuss and obtain advice on personal problems such as:

Repatriation
Resettlement
Employment Schemes
Emigration
Marriage
Registration of Birth
Legitimation of children
Tracing of relatives
Mail services
Rights and responsibilities of
Displaced Persons.

It is the responsibility of the Voluntary Society and DP Welfare workers to make themselves acquainted with the full details of the above subjects, in order that they may be able to advise D. Ps., though information must be supplied by the IRO or PWDP officers concerned.

(ii) Case Work

The necessity for individual counselling and case work cannot be too strongly stressed. The Displaced Person frequently needs the sound advice and guidance of an unbiased opinion on such matters as:

Problem Children
Heredity
Divorce
Diseases
Family Problems
Property

As will be seen from the above the necessity of knowing the people personally is

essential to enable the worker to win the confidence of the Displaced Person. Help from the appropriate experts must be obtained.

13. Protection and Hardship Cases

- (i) The Welfare Organisations in the Camps should bring to notice of PCIRO & DPACS Commanders cases of discriminations against Displaced Persons.

This broad outline of the Welfare Programme is meant to be a general guidance for the DPACS Commanders, Voluntary Society and D. P. Welfare workers in organising their work in the D. P. Assembly Centres.

CONCLUSION

Welfare work for and among the Displaced persons requires devotion to duty, patience, sound judgement, a knowledge of the people plus common sense.

The Voluntary Societies Welfare worker in the camps should be regarded, in addition to being a Welfare worker, as a Welfare adviser by the DPACS concerned, should be kept fully in the picture with regard to camp policy, and his suggestions concerning anything affecting the well being of an individual or individuals, should be entitled to the fullest consideration by the DPACS.

The Voluntary Societies' Team Leader is the Welfare Adviser to the (R) Detachment Com-

mander. He should be fully in the picture, and attend Detachment meetings. His advice should be sought and his complaints and suggestions given the fullest consideration.

18 November 1947

IV. Preferences:

PCIRO Geneva Headquarters Provisional Order No. 74, 15th June 1948; Subject: Community Self-Administration and Relationship with National Groups of Displaced Persons.

PCIRO US Zone of Germany Administrative Order No. 34. Subject: Maintenance of Law and Order among United Nations Displaced Persons and Refugees in IRO Installations.

Para. 7. and Para. 10 of PCIRO Geneva Headquarters Provisional Order No. 80, Subject: Repatriation Programme. (Appendix I).

V. Rescissions:

This order rescinds UNRRA Administrative Order No. 255, 16 April, 1947, Subject: Job Titles.

VI. Policy.

A. It is the policy of PCIRO to encourage the participation by displaced persons, and refugees in the administration of camps and assembly centers pending their repatriation or resettlement and to co-ordinate the various existing systems.

B. It is the policy of PCIRO to give full consideration to proposals put forward by National Groups (Zone-wide National Organizations), and to establish at Field Office level (Zone Headquarters) operating relationships.

C. The responsibility for supervision of camp operations has been placed upon the Organi-

zation, both by the IRO Constitution and through agreements with the governing authorities in each area of operations. Although it is within the authority of PCIRO to delegate authority for assembly center administration to displaced persons, the ultimate operational responsibility remains with PCIRO. The administration cannot relieve itself of its responsibility to the Preparatory Commission and the General Council with respect to the welfare of displaced persons and refugees and with respect to the control of property and funds. Therefore, in connection with all programs of camp administration, PCIRO must continue to exercise the right of supervision and overall control.

VII. Procedures.

A. Elections will normally be held in all assembly centers at annual intervals and on such other occasions as are authorized by Area Directors for the purpose of electing a Camp Committee.

B. The elected Camp Committee will nominate a Camp Administrator who will assume his office and functions when approved and appointed in writing by the Area Director. Pending elections, subsequent nominations and approval by the Area Director, the Area Director may appoint a Camp Administrator.

C. The Camp Administrator will serve as the senior member of the Displaced Persons Administrative Staff.

1. The Displaced Persons Administrative Staff is the executive instrument of PCIRO in the Assembly Center. It consists of:

- a. A Camp Administrator,
- b. His Deputy or Deputies (maximum 2),
- c. The Staff (varying in size on circumstances. These listed below are examples).

Report and Statistics Officer

Health Officer

Repatriation Officer

Resettlement Officer

Supply Officer

Food Supervisor

Employment Officer

Welfare Officer

Child Care Officer

Police Chief (see Administrative Order No. 34.)

Transport Officer

Legal Counsellor (see Administrative Order No. 62.)

Commodity Accountant.

2. The importance of continuity in the technical tasks of the Displaced Persons Administrative Staff is apparent.

D. Control Commission.

The Control Commission will be elected by the Camp Committee. The size of this Commission will be determined by the Field Supervisor.

VIII. Duties and Responsibilities:

A. Duties of Camp Administrator.

1. He will implement PCIRO and Army Directives and/or the directives of the Camp Committee on international affairs, provided latter do not conflict with Army of PCIRO directives.

2. He will forward the recommendations of the Camp Committee to PCIRO regarding the appointment of his Deputy and D. P. Administrative Staff. He will participate in the selection of the Police Chief, in accordance with the provisions of Administrative Order No. 34.

3. If an order or instruction of PCIRO or its officials introduces some principal changes in camp life, due to which in the opinion of the Camp Committee the general welfare of camp inmates would deteriorate or in consequence of which some material or moral harm be caused to either all camp inmates or to any national group, the Camp Administrator will execute such orders only after receiving full confirmation from higher PCIRO authorities regarding approval of these instructions. In such cases, the Camp Administrator being made aware of the Camp Committee's opinion will apply through the Field Supervisor to Area Headquarters presenting the Committee's objections.

B. Duties of the Camp Committee.

1. The Camp Committee is the instrument by which resolutions are made with regard to the internal affairs of the camp. These resolutions are presented through the Camp Administrator for consideration by PCIRO.

2. The Camp Committee elects its chairman, his Deputy and his Secretary.

3. It proposes to PCIRO candidates for the position of Camp Administrator and through the Camp Administrator, or the approval of Area Departmental staff, candidates for the DP Administrative Staff.

4. It elects the Control Commission.

5. It elects the Camp Disciplinary Committee in agreement with the Area Legal Officer.

a. Recommendations by this Committee for disciplinary action within the provisions of Para. 6. b., Circular 81, H. Q. EUCOM, APO 77, dated 25-th September, 1947, will be referred to the Camp Administrator, who, if he occurs, will impose disciplinary action, by the authority vested in him as the authorized representative of the Area Director.

6. It appoints Commissions, invites experts and requires reports from these for the conduct and implementation of special tasks on internal affairs.

7. If deemed appropriate it makes recommendations to PCIRO regarding a change of Camp Administrator. In order to submit recommen-

dations to PCIRO regarding the removal of Camp Administrator an absolute majority of votes of the Camp Committee members is required.

8. Minutes of Camp Committee meetings will be prepared by the Secretary of the Camp Committee and signed by the chairman. Copies of the minute will be available to the Camp Administrator.

9. The Camp Committee will contact the Area Director through the Field Supervisor except in cases of emergency.

C. Duties of the Control Commission.

1. The Control Commission will be elected by the Camp Committee and will be constituted by votes of one Chairman, his Deputy and one Secretary, who choose two assisting members.

2. The Control Commission is authorized to engage experts for its work.

3. It performs its work either by full staff or with partial commissions which are constituted for special tasks.

4. The Control Commission will report on its activities to the Camp Committee and to the Camp Administrator.

5. The Control Commission will be represented at Camp Committee meetings in an advisory capacity.

6. It will conduct impartial investigations as directed by the Camp Administrator or the Camp Committee.

(S) A. C. DUNN
Acting Chief of Operations.

**INTERNATIONAL REFUGEE ORGANIZATION
US ZONE HEADQUARTERS BAD KISSINGEN
APO 62**

US ARMY

7 December 1948.

ADMINISTRATIVE ORDER No. 119

SUBJECT: Relationship with National Groups
of Displaced Persons.

1. Purpose

The purpose of this Administrative Order is to implement Section 4/b/ and Section 5/b/ of IRO Geneva Headquarters Provisional Order No. 74, 15 June 1948. Subject: Community Self-Administration and Relationship with National Groups of Displaced Persons.

2. Applicability

This Administrative Order applies to all IRO operations in the U. S. Zone of Germany.

3. Effective Date

This Order is effective immediately.

4. Reference

IRO Geneva Headquarters' Provisional Order No. 74, 15 June 1948. Subject: Community Self-Administration and Relationship with National groups of Displaced Persons.

5. Policy

A. It is the policy of IRO to give full consideration to proposals put forward by National Groups of Displaced Persons/Refugees and to

establish, at Zone Headquarters level, operating relationships.

B. Such relationships will be the medium through which the problems, comments and suggestions of Displaced Persons/Refugees are presented to IRO at Zone Headquarters level.

C. IRO will use to the maximum the opportunity to discuss with National Groups its program, as it develops, the problems faced and the reason for the direction of the solutions proposed, for interpretation to the D. P./Refugees represented.

6. Procedure

A. National Groups desirous of establishing a working relationship with IRO US Zone Headquarters must submit their charter for examination by this Headquarters. Official relationships can be established only with these groups whose charters are in accord, or not in conflict with, the principles and policies of IRO as outlined in the Constitution.

B. Relationships will be established with only one Committee for each National Group, which is truly representative thereof.

C. Currently, the working relationship will be implemented by the appointment, by that Committee with whom a relationship is officially established (Appendix „A“), of a Liaison Officer to IRO Zone Headquarters.

(i) IRO Area Headquarters will be apprised of the relationship established at Zone Head-

quarters and will make use of a designated Liaison Officer of the Area Counterpart (Regional Committee) of the (Zonal) National Committee. The National Committee will inform IRO Zone Headquarters, in writing, of the Liaison Officer designated by its Area counterparts to each appropriate Area Headquarters.

ii) Due to the complex nationality make-up of the DP/Refugee population and the many national groups therein, the Liaison Officers will be used as a channel by every Department and Division of IRO and by every Departement and Division of the National Committee represented, for all relationships with IRO, at Zone or Area level.

7. Summary.

It is understood that the extent of the working relationship established is limited in character to the IRO program (i. e., Care and Maintenance, Resettlement and Repatriation, Health, etc.). The relationship is also limited to US Zone Headquarter of both IRO and the National Committees. This relationship does not extend to any international bodies of which the National Committee may be a part. All such relationships, in the U. S. Zone of Germany, are subject to the continuing approval of the Occupying Authority.

PHILIP E. RYAN
Chief of Operations.

LIKUMS PAR ADMINISTRĀTĪVĀM TIESĀM

Likuma krājums 1921. — 59.

I. Administratīvo tiesu iekārta.

1. Tiesas vara administratīvās lietās pieder: miertiesnešiem, apgabaltiesām un Senātam.

2. Miertiesnešu un apgabaltiesu pārziņas iecirkņi un apgabali administratīvās lietās ir tie paši, kuŗi viņiem noteikti civīl- un krimināllietās.

II. Tiesāšanas kārtība.

A. Piekritība.

3. Administratīvo tiesu izspriešanai piekrīt: 1) valsts iestāžu un amatpersonu sūdzības par pašvaldības iestāžu un amatpersonu lēmumiem, rīkojumiem un rīcību; 2) pašvaldību domju un padomju un privātpersonu sūdzības par pašvaldības iestāžu vai amatpersonu, kā arī ministru un valsts pārvaldības iestāžu un amatpersonu lēmumiem un rīcību; 3) lietas, kuŗas likumos sevišķi piešķirtas administratīvo tiesu pārziņai.

4. Protesti un sūdzības piekrīt administratīvo tiesu izspriešanai tiktāl, ciktāl viņiem ir par pamatu: a) likuma vai obligātoriska rīkojuma pārkāpums; b) pilnvarojuma izlietošana pārkāpjot mērķi, kuŗam tas dots; c) izvairīšanās no darbības, kuŗu likums vai obligātorisks rīkojums uzliek par pienākumu; d) lietas vilcīnāšana.

Lēmumu un rīkojumu lietderīgumu administratīvās tiesas nepārbauda.

5. Sūdzības, kas paredzētas 3. p. 2. un 3. pktā, var celt, ja ar lēmumu, rīkojumu, rīcību vai nolaidību ir tieši skartas sūdzētāja intereses vai tiesības.

6. Sūdzības un protestus par pagasta pašvaldības iestādēm vai amatpersonām izspriež miertiesneši. Sūdzības un protestus par pilsētas un apriņķa pašvaldības iestādēm un amatpersonām, kā arī sūdzības par valsts pārvaldības iestādēm un ierēdņiem, kuŗu pārziņas rajons ir apriņķis vai pilsēta, izspriež apgabaltiesa. Sūdzības par ministriem, kā arī par centrālām un apgabala iestādēm un viņu priekšniekiem izspriež senāta administratīvais departaments.

7. Piekritības strīdus starp tā paša apgabala tiesas miertiesām izšķir vietējā apgabaltiesa, bet starp dažādu apgabaltiesu rajonu miertiesām — tā apgabaltiesa, kuŗas rajonā lieta vispirms sāka. Strīdu starp apgabaltiesām izšķir Senāta administratīvais departaments.

8. Administratīvās iestādes un amatpersonas, ja viņas ieskata, ka lieta, kuŗu pieņēmuši caurskatīšanai miertiesnesis vai apgabaltiesa, piekrit viņiem, paziņo to tiesnesim vai apgabaltiesai. Strīdu starp miertiesnesi un administratīvu iestādi vai personu izšķir apgabaltiesa. Strīdu starp administratīvu iestādi vai personu un apgabaltiesu izšķir Senāta administratīvais departaments.

B. Pilnvarnieki.

9. Attiecībā uz prāvnieku pilnvarniekiem ir spēkā Tiesu iekārtas un Civīlprocesa likuma nosacījumi.

C. Protesti un sūdzības.

10. Protestus un sūdzības iesniedz likumos noteiktā laikā, bet ja tāds nav paredzēts, — mēneša laikā, skaitot no lēmuma vai rīkojuma pasludināšanas dienas vai, ja tas nav bijis pasludināms, no tās dienas, kad lēmums, rīkojums, rīcība vai nolaidība ir tikuši zināmi protesta vai sūdzības cēlājam. Termins protesta celšanai pret pašvaldības domju vai padomju lēmumiem skaitāms no tā laika, kad lēmuma noraksts piesūtīts attiecīgam pašvaldības lietas pārzinošam organam. Protestu un sūdzību iesniegšana par lietas vilcināšanu nav ar termiņu ierobežota.

Sūdzības par sodīšanu administratīvā kārtā jāiesniedz, ja likumā nav noteikts citāds termiņš, septiņu dienu laikā no tās dienas, kad motivētais lēmums izsniegts pēc lietā norādītās sodītā dzīves vietas.

11. Sūdzība iesniedzama tieši attiecīgai tiesībai. Tādā pašā kārtā iesniedzams protests pret lietas vilcināšanu vai izvairīšanos no likumīgu pienākumu izpildīšanas.

Sūdzības jāiesniedz Senātam caur amatpersonu vai iestādi, pret kuŗu tās celtas. Šī amatpersona vai iestāde divu nedēļu laikā, bet sodīšanas lietās ne vēlāk kā triju dienu laikā, nosūta

Senātam sūdzību līdz ar savu akti un motivētu lēmumu, bet vajadzības gadījumā ar savu pašskaidrojumu.

12. Sūdzības iesniedzamas rakstiski.

13. Sūdzības jāraksta uz attiecīgas tiesas vārda, atzīmējot: a) sūdzētāja vārdu un uzvārdu; b) sūdzētāja dzīves vietu; c) iestādi vai amatpersonu, pret kuŗu sūdzība celta; d) apstākļus un aprādījumus, uz kuŗiem sūdzību pamato; e) sūdzētāja prasības un lietas par naudas summas izsniegšanu vai piedzīšanu — summas lielumu. Sūdzētājam vai viņa pilnvarniekam sūdzība jāparaksta.

14. Sūdzību var iesniegt personīgi vai ar pilnvarnieku, vai iesūtot to pa pastu. Pilnvarojumu sūdzības iesniegšanai var atzīmēt pašā sūdzībā.

15. Pie sūdzības jāpieliek: a) oriģināldokumenti, uz kuŗiem sūdzētājs pamato savu prasību, vai noraksti vai izvilkumi no tiem; b) pilnvara, ja sūdzību ceļ pilnvarnieks; c) pārsūdzētais lēmums vai rīkojums, ja tas ietērpts rakstiskā formā, vai tā noraksts; b) divi sūdzības un visu pielikumu noraksti. Ja sūdzība celta par ministri vai ministriju, jāpieliek tikai viens noraksts.

16. Iesniedzot dokumentus, jāpiemērojas sekojošiem noteikumiem: a) sūdzībā vai sevišķā sarakstā jāatzīmē, kādus dokumentus un pielikumus iesniedz; b) oriģināldokumentu vietā sūdzētājam tiesība iesniegt norakstus, kuŗi ap-

liecināti noteiktā kārtībā vai no paša sūdzētāja; c) plašu dokumentu kā veikalu grāmatu, reģistru un t. l. vietā var iesniegt to viņu daļu izvilkumus, uz kuņiem pamatojas sūdzētāja tiesības; d) ja sūdzētājs kādu šķēršļu dēļ nespētu iesniegt ne oriģināldokumentus, ne viņu norakstus, tad viņam jānorāda sūdzībā dokumenta satura kodols un šķēršļi, kuņu dēļ nav iespējams dokumentus iesniegt.

17. Sūdzību nepieņem, atzīmējot uz tās nepieņemšanas iemeslus: a) ja nav ievēroti 13 p. a—c pktu noteikumi vai sūdzība nav parakstīta; ja pilnvarnieka iesniegtai sūdzībai trūkst akta, kuŗš apliecina pilnvarojumu.

18. Rīkojumu par sūdzības nepieņemšanu sūdzētājs var pārsūdzēt divu nedēļu laikā, skaitot no dienas, kad minētais rīkojums viņam paziņots.

19. Sūdzību atstāj bez tālākvirzīšanas: a) ja pie sūdzības neatrodas tajā minētie pielikumi, b) ja nav iesniegti 16. p. b pktā minētie noraksti; c) ja nav atzīmēta sūdzētāja dzīves vieta; d) ja nav ievēroti noteikumi par zīmognodevu.

20. Iepriekšējā p. a, b un d pktā atzīmētos gadījumos sūdzētājam dod septiņu dienu ilgu laiku trūkstošo pielikumu, norakstu vai zīmognodevas piegādāšanai. Pēc notecējušā termiņa sūdzības rakstu sūta sūdzētājam atpakaļ un lietu var uzsākt no jauna tikai iesniedzot jaunu sūdzības rakstu. Ja sūdzētājs savu dzīves vietu nav atzīmējis, tad par viņa sūdzības nepieņem-

šanu izliek ziņojumu tiesas telpās vienu mēnesi ilgi, pēc kam sūdzība skaitās par atpakaļ izsniegtu.

21. Protesti iesniedzami, piemērojoties šā likuma 11. un 13. p., 15. p. a un c pktam un 16. p. Līdz ar protestu jāiesniedz tā un visu pielikumu noraksti vienā eksemplārā.

22. Tiesa protestu nepieņem gadījumos, kuri aizrādīti 17. p. a pktā. Protestu atstāj bez tālākvirzīšanas 20. p. noteiktā kārtībā sekojošos gadījumos: a) ja pie protesta neatrodas tajā atzīmētie pielikumi; b) ja nav iesniegti protesta un citu pielikto dokumentu noraksti.

23. Protests vai sūdzība neaptur apstrīdāmā lēmuma, rikojuma vai rīcības izpildīšanu, bet tiesa var nolemt to apturēt.

Tiesa var atļaut izpildīt lēmumu, rikojumu vai rīcību, kas apturēts no administratīvās varas.

Piezīme: Administratīvās sodīšanas lietās sūdzības iesniegšana aptur apstrīdāmā lēmuma izpildīšanu, izņemot likumā par kārtību un sabiedrisko drošību valstī 6. p. minētos gadījumus.

D. Lietas virzīšana līdz caurskatīšanai tiesas sēdē.

24. Ja līdz ar protestu ienācis 11. p. paredzētais paskaidrojums, tad miertiesnesis vai attiecīgās tiesas priekšsēdētājs dod rikojumu, lai minētā paskaidrojuma un tā pielikuma norak-

stus piesūta, līdz ar pavēsti, tai iestādei vai ierēdnim, kuŗi protestu cēluši.

25. Ja ienācis protests pret lietas vilcināšanu vai izvairīšanos no likumīga pienākumu izpildīšanas, kā arī ja ienākusi sūdzība, miertiesnesis vai tiesas priekšsēdētājs dod rīkojumu, lai protesta vai sūdzības un visu pielikumu norakstus nosūta, līdz ar pavēsti, tai iestādei vai personai, pret kuŗu protests vai sūdzība celta.

26. Protesta vai sūdzības lietas par pašvaldību, domju vai padomju lēmumiem iepriekšējā pantā minētos norakstus piesūta šo iestāžu valdēm.

27. Ienākušās sūdzības un tās pielikumu, kā arī visu citu sūdzības lietās ienākušos rakstu norakstu otrie eksemplāri piesūtāmi attiecīgajai ministrijai. Ministrijas pārstāvim katrā brīdī pa lietas tiesāšanas laiku tiesības piedalīties tiesā ar visām prāvnieku tiesībām.

28. Lietām, kuŗās rakstisks paskaidrojums nav vajadzīgs (30. p.), miertiesnesis vai tiesas priekšsēdētājs noliek sēdes dienu, uz kuŗu izsauc lietas dalībniekus. Šī diena noteicama ar tādu aprēķinu, lai no pavēstes saņemšanas dienas līdz sēdes dienai pāietu ne mazāk kā septiņas dienas un ne vairāk kā mēnesis.

29. Lietām, kuŗas prasa neatliekamu izspriešanu, sēdes dienu var nolikt arī agrāk, nekā tas noteikts iepriekšējā (28.) pantā, ja tā iestāde vai persona, pret kuŗu celta sūdzība vai protests,

atrodas vai dzīvo ne tālāk par 25 verstīm no tiesas iestādes.

30. Ja pēc lietas apstākļiem izrādas par vajadzīgu, miertiesnesis vai tiesas priekšsēdētājs var iestādei vai personai, pret kuŗu celts protests vai sūdzība, likt priekšā iesniegt rakstisku paskaidrojumu, par ko, aizrādot uz paskaidrojumiem vai pierādāmiem apstākļiem, paziņo ar pavēsti. Paskaidrojuma iesniegšanai jādod termiņš no divām nedēļām līdz vienam mēnesim.

31. Kad rakstiskais paskaidrojums ienācis vai viņa iesniegšanai dotais termiņš (30. p.) noteicējis, miertiesnesis vai tiesas priekšsēdētājs noliek sēdi lietas caurskatīšanai, piemērojoties 28. panta noteikumiem. Par sēdes dienu paziņo lietas dalībniekiem, piesūtot sūdzētājam ienākušā paskaidrojuma un viņa pielikuma norakstus.

32. Ja lietā, kuŗā nav pieprasīts rakstisks paskaidrojums, tāds līdz sēdes dienai ienāktu, tad tiesa var pēc sava ieskata lietu izspriest vai viņas caurskatīšanu atlikt. Pēdējā gadījumā, noliekot sēdi no jauna, jāievēro 31. panta noteikumi.

33. Tiesas pavēstes un citi sūtijumi, kā arī pretējās puses iesniegumi jāpiesūta sūdzētājam pēc viņa norādītās dzīves vietas.

E. Lietas caurskatīšana tiesas sēdē.

34. Lietas referēšana un mutiska sacikste notiek atklātā tiesas sēdē.

35. Ja lietas satura dēļ viņas caurskatīšana atklātā sēdē varētu radīt piedauzību sabiedriskai kārtībai, reliģijai vai tikumībai, tad tiesa var nolemt turēt sēdi pie slēgtām durvīm. Rīkojums par to jāpasludina atklāti.

36. Lietas dalībnieku neierašanās tiesas sēdē neaptur lietas caurskatīšanu, bet ja sūdzētāja mutiski paskaidrojumi izrādītos pēc lietas apstākļiem par vajadzīgiem, tiesa var prasīt, lai ierastos sūdzētājs vai viņa pilnvarnieks, aizrādot apstākļus, kuŗu dēļ paskaidrojumi vajadzīgi. Ja sūdzētājs vai viņa pilnvarnieks šo aicinājumu neievēro, tiesa var izbeigt lietas tiesāšanu, izņemot gadījumu, ja pretējā puse lūgtu lietu izspriest.

37. Neatkarīgi no lietas dalībnieku aizrādījumiem, tiesai atļauts: spert soļus lietas apstākļu noskaidrošanai; savākt attiecīgus pierādījumus; pieprasīt no tiesas, valdības, pravātām sabiedriskām iestādēm un trešām personām vajadzīgo dokumentu un ziņu izsniegšanu, nopratināt lieciniekus, kaut arī lietas dalībnieki uz tiem nebūtu atsaukušies; pieprasīt lietpratēju atzinumus; nolikt apskatīšanu uz vietas; paziņot lietas dalībniekiem, kādi pierādījumi viņiem vēl jāpienes, izsniedzot viņiem vajadzības gadījumā attiecīgu apliecību.

38. Tiesai atļauts pārbaudīt uz vispārēja pamata pierādījumus, neaprobežojoties ar tiem pierādījumiem, par kuŗiem celts strīds.

39. Lietas izspriešana uz lietas dalībnieku zvērasta pamata nav pielaižama.

40. Lietas dalībnieku atzīšanās nesaista tiesu. F. Tiesas spriedums.

41. Tiesa spriež pēc savas iekšējās pārliecības, kuŗa dibināta uz likumu un uz visiem lietas apstākļiem, pie kam tiesa nav aprobežota ar lietas dalībnieku aizrādījumiem un tiem faktiskiem apstākļiem, uz kuŗiem dalībnieki atsaukušies. Tiesas spriedumu atļauts attiecināt arī uz lietām, kuŗas dalībnieki nav atzīmējuši savā prasībā, ciktāl minētās lietas nedalīti saistītas ar pieteiktām prasībām.

42. Tiesa var nolemt: a) atstāt protestu vai sūdzību bez ievēribas; b) atcelt apstrīdēto vai pārsūdzēto lēmumu, rīkojumu vai rīcību, rakstot priekšā, vajadzības gadījumā, atceltā akta vietā izdot jaunu lēmumu vai rīkojumu, vai izdarīt citu rīcību, saskaņā ar šim gadījumam dotiem norādījumiem; c) rakstīt priekšā administratīvai iestādei vai amatpersonai izdarīt noteiktu rīcību, ja tā viņai ar lēmumu vai valdības rīkojumu priekšā rakstīta, vai vajadzīga, lai atjaunotu likumīgu kārtību vai sūdzētāja tiesības; d) rakstīt priekšā administratīvai iestādei vai amatpersonai atturēties no noteiktas rīcības.

43. Protesta vai sūdzības lietas caurskatīšana nav apturāma gadījumos, ja rodas jautājums par protestā vai sūdzībā minētās rīcības noziedzīga nodarījuma pazīmi, vai ja uzsākta kriminālvajāšana par amata pārkāpumu.

44. Protesta vai sūdzības caurskatīšana tiesā nekavē apstrīdētā vai pārsūdzētā lēmuma, rīko-

juma vai rīcības atcelšanu, vai pārgrozīšanu ne no tās iestādes vai personas, par kuŗu sūdzēts, ne no varas, kuŗai tās padotas.

45. Ja tiesa atrod, ka lēmums, rīkojums vai rīcība, pret kuŗu iesniegts protests vai sūdzība, atcelti vai pārgrozīti tiktāl, ka atkrīt iesniegtā protesta vai sūdzības pamats, tad viņa lietu izbeidz.

46. Tiesas spriedumu pasludina privātām personām, piemērojoties kārtībai, kāda noteikta spriedumu pasludināšanai civīlprocesa likumā. Valdības iestādēm un personām spriedumu pasludina, piesūtot viņām sprieduma norakstu.

G. Tiesas pavēles.

47. Ja miertiesnesis vai attiecīgās tiesas priekšsēdētājs no iesniegtās sūdzības pārliecinās, ka prasība pietiekoši dibināta, tad viņš var apmierināt prasību ar motivētu pavēli, bez lietas tālākas tiesāšanas.

48. Tiesas pavēles nevar dot: a) lietās par centrālo un apgabala valsts pārvaldības iestāžu un viņu priekšnieku lēmumiem; b) lietās par pašvaldības domju vai padomju lēmumiem; c) lietās par vēlētāju sarakstu sastādīšanu un vēlēšanām.

49. Pavēlē jānorāda: a) kad tā sastādīta; b) sūdzētāja vārds un uzvārds, kā arī iestādes vai personas nosaukums, pret kuŗu sūdzība iesniegta; c) sūdzības priekšmets; d) iemesli kamdēļ sūdzība ievērota, aizrādot uz attiecīgiem likuma pantiem; e) pavēles rezolutīvā daļa.

50. Bez iepriekšējā (49.) pantā minētiem apstākļiem, pavēlē jāpaskaidro, ka lietas dalībniekiem un valdības priekšstāvjiem ir tiesība divu nedēļu laikā, skaitot no pavēles paziņošanas dienas, prasīt lietas caurskatīšanu tiesas sēdē.

51. Pavēle jāpiesūta tai iestādei vai personai, pret kuŗas rīcību ienākusi sūdzība un pavēles noraksts attiecīgai ministrijai.

52. Ja 50. pantā paredzētā divu nedēļu laikā lietas dalībnieki vai valdības priekšstāvis nav prasījuši lietas caurskatīšanu tiesas sēdē, tad pavēle iegūst tiesas sprieduma spēku, no kuŗas dienas jāskaita termiņš tāda sprieduma pārsūdzēšanai.

III. Spriedumu pārsūdzēšanas kārtība.

53. Pārsūdzība par miertiesneša spriedumu iesniedzama caur miertiesnesi, kuŗš lietu izspriedis, apgabaltiesai mēneša laikā, skaitot no sprieduma pasludināšanas dienas.

54. Pārsūdzība par apgabaltiesas spriedumu iesniedzama caur šo tiesu Senāta administrātiivam departamentam mēneša laikā, skaitot no sprieduma pasludināšanas dienas.

55. Senāta administrātiivā departamenta spriedumi nav pārsūdzāmi.

56. Lietas, kuŗas iesāktas apgabaltiesā, var iesniegt pārsūdzības pēc lietas būtības, bet lietas, kuŗas izspriestas apgabaltiesā kā otrā instancē, pārsūdzības pielaižamas tikai: a) ja tiešais likuma jēdziens redzami pārkāpts vai nepareizi iztulkots; b) ja pārkāpti tik svarīgi tie-

sāšanas kārtības noteikumi, ka to neievērošanas dēļ nav iespējams piešķirt tiesas lēmumam tiesas sprieduma spēku; c) ja pārkāptas piekritības vai varas robežas, kuŗas dotas administratīvai tiesai.

Civilprocesa likumā 286. p. paredzētā drošības nauda nav iemaksājama.

57. Lūgumi par tiesas sprieduma jaunu caurskatīšanu pielaižami administratīvās lietās, ja nāk gaismā jauni lietas apstākļi vai ja dokumenti, uz kuŗiem dibināts spriedums, izrādas par viltotiem.

58. Lūgumus par sprieduma jaunu caurskatīšanu var iesniegt četru mēnešu laikā. Šis laiks skaitas: gadījumā, ja nācis gaismā jauns apstāklis, — no tās dienas, kad tas sūdzētājam ticis zināms, un viltojuma gadījumā — no tās dienas, kad nācis spēkā krimināltiesas spriedums par dokumenta viltojuma atzīšanu.

59. Pārsūdzību, kā arī lūgumu par sprieduma jaunu caurlūkošanu dod vai sūta atpakaļ: a) ja tie iesniegti pēc noteikto termiņu notecēšanas; b) ja sūdzību un lūgumu par sprieduma jaunu caurskatīšanu iesniegušas personas, kuŗas nav pilnvarotas viņu iesniegšanai.

60. Pārsūdzību, kā arī lūgumu par sprieduma jaunu caurskatīšanu atstāj bez tālākvirzīšanas, ja pie tiem nav pielikti viņu noraksti pienācīgā skaitā.

61. Pārsūdzību, kā arī lūgumu par sprieduma jaunu caurskatīšanu iesniedzot, dodot un sū-

tot atpakaļ vai atstājot bez tālākvirzīšanas, jāievēro, bez iepriekšējiem 57. un 58. panta, šā likuma 13. un 14.—22. panti.

62. Saņemot pārsūdzību, miertiesnesis vai attiecīgas tiesas priekšsēdētājs nosūta tās norakstu pretējai pusei, kuŗa divu nedēļu laikā no noraksta saņemšanas dienas var iesniegt paskaidrojumu tieši attiecīgai augstākai tiesai.

63. Paskaidrojumus pieņem arī pēc iepriekšējā (62.) pantā noteiktā termiņa, līdz lietas caurskatīšanai noteiktai sēdes dienai, bet tādā gadījumā pretējai pusei tiesība lūgt lai sēdi atliek.

64. Pieņemtās pārsūdzības tiesa nosūta attiecīgai augstākai tiesai ne vēlāk kā divu nedēļu laikā, skaitot no tās dienas, kad saņemti pavēstu duplikāti par pārsūdzību norakstu izsniegšanu lietas dalībniekiem.

65. Lūgumu par sprieduma jaunu caurskatīšanu izšķir tā tiesa, kas spriedumu taisījusi, ievērojot 62. un 63. p. p. noteikumus. Kad lūgums ievērots, tiesa stājas pļe lietas jaunas caurskatīšanas uz vispārējiem pamatiem.

IV. Tiesas izdevumi.

66. Par tiesas izdevumiem ir spēkā attiecīgie civīlprocesa likuma noteikumi, bet ar izņēmumiem un pārgrozījumiem, kuŗi norādīti sekojošos pantos.

67. Tiesas nodeva nav ņemama. Pie miertiesnešiem un to apelācijas instancēs ņemama lok-

šņu un kanceļas nodeva, bet vispārīgās tiesu iestādēs zīmognodeva un kanceļas nodeva.

68. Valsts iestādes un amatpersonas ir atsvabinātas no zīmognodevas, lokšņu nodevas un kanceļas nodevas, bet tiesāšanas izdevumus tās maksā uz vispārējā pamata.

69. Kad pierādījumu pārbaudīšana nolemta, ieskatot tiesai pašai tās vajadzību, tad attiecīgie izdevumi ņemami uz valsts rēķina. Citos gadījumos tie jāmaksā tam, kuŗš lūdzis izdarīt pārbaudīšanu.

70. Lietas vešanas izdevumus prāvniekiem neatlīdzina.

V. Spriedumu izpildīšana.

71. Spriedums stājies likumīgā spēkā: a) ja to ir taisījis miertiesnesis vai apgabaltiesa kā pirmā instance un par to nav iesniegta noteiktā laikā pārsūdzība; b) ja to taisījusi apgabaltiesa kā otrā instance; c) ja to ir taisījis Senāts.

72. Spriedums izpildāms, tiklīdz tas stājies likumīgā spēkā. Sprieduma iepriekšēja izpildīšana nav pielaižama. Apturēt tāda sprieduma izpildīšanu, par kuŗa atcelšanu iesniegts lūgums Senātam, var tikai uz Senāta rīkojumu.

73. Spriedumu paziņo izpildīšanai iestādei vai personai, pret kuŗu bija celta sūdzība vai protests. Par to jāpaziņo arī attiecīgai ministrijai.

74. Ja tiesa atduras uz nepilnībām attiecībā uz tiesāšanas kārtību, tad viņai jāpiemērojas, sakarā ar šo likumu, Civīlprocesa likuma noteikumiem (a), bet administratīvās sodīšanas lietās kriminālprocesa likumu noteikumiem (b).

SATURA
RĀDĪTĀJS

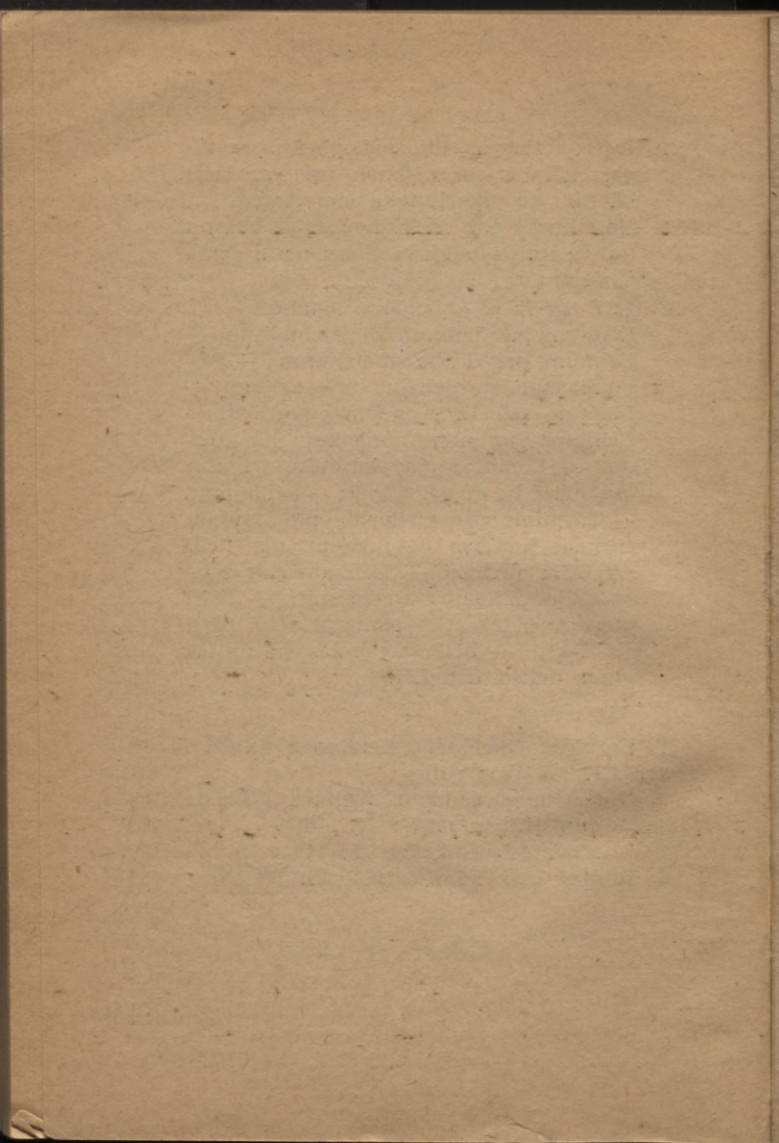
1. Priekšvārds	5
2. Latviešu trimdas kopības pārstāvības organu statūti	6
3. Noteikumi par latviešu nometnēm . .	16
4. Noteikumi par sabiedriskām tiesām .	25
5. Noteikumi par Latviešu kultūras fondu	38
6. Latviešu pašpalīdzības fonda pamat- noteikumi	40
7. Latviešu Centrālās Padomes (LCP) vē- lēšanu instrukcija	42
8. Pārejas noteikumi 4. LCP darbības uz- sākšanai	48
9. Latviešu nometņu vēlēšanu instruk- cija	50
10. Noteikumi par aizbildnību	54
11. Noteikumi par aizgādnību	59
12. Noteikumi par personas apliecībām . .	64
13. Noteikumi par sociāliem pabalstiem . .	67
14. Noteikumi par skolām trimdā	69
15. Noteikumi par denunciacijas apkaņo- šanu	71
16. Instrukcija par sabiedrisko tiesu ar- chīvu	73
17. Noteikumi par iemaksām trimdas ko- pībai	75
18. Noteikumi par algas nodokli	76
19. Noteikumi par 1% apgrozījuma no- dokli	78
20. Noteikumi par autoru honorāru un iz- pildītāju mākslinieku tarifiem	79

21.	Instrukcija par autoru honorāru un al- gas nodokļa iekasēšanas un iemaksas kārtību no mākslinieku honorāriem . . .	84
22.	Noteikumi par dokumentu glabāšanu un nozīmi zaudējušu dokumentu iznī- cināšanu . . . . . , , ,	87
23.	LCP un LCK svarīgākie lēmumi	89
	Lēmums par jaunatnes audzināšanu. — Lēmums par darba pienākumu. — Lē- mums par noziedzību apkaņošanu. — Lēmums par LPF padomes sastāvu. — Lēmums par mantojuma lietu kārtōša- nu. — Lēmums par latviešu trimdas organizāciju reģistrēšanās pienākumu. — Lēmums par piederību pie latviešu trimdas kopības. — Lēmums par LCP un LCK oficiozu. — Lēmums par sav- starpējo palīdzību izceļošanā. — LCP pieņemtās tēzes kā pamatprincipi LNP statūtiem. — LCP pieņemtās vadlīnijas viņas delegātiem LNP.	

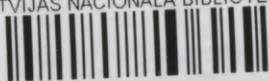
Pielikums:

1.	Latviešu Nacionālās Padomes statūti . . .	98
2.	LCK kārtības rullis . . . . . ,	101
3.	Notes for guidance of Welfare Officials	109
4.	Administrative Order No 101	122
5.	Administrative Order No 119	130
6.	Likums par administratīvām tiesām . . .	133

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309110462

15